

مروری بر تحولات اقتصادی، بازارهای مالی، نفت و طلا در ایران و جهان

مهر
۱۴۰۲

بورس تهران
Tehran Securities
Exchange

بورس تهران
Tehran Securities
Exchange

شناسنامه سند

عنوان: مروری بر تحولات اقتصادی، بازارهای مالی، نفت و طلا در ایران و جهان در مهر ۱۴۰۲

تهیه کننده: رعنا عباسقلی نژاد اسبقی

تاریخ انتشار: آبان ماه ۱۴۰۲

شماره ویراست: یک

بورس تهران
Tehran Securities
Exchange

فهرست

۱	مقدمه
۱	۱- تحولات اقتصاد جهانی
۲	۱-۱- قیمت جهانی طلا
۳	۲-۱- قیمت جهانی نفت و گاز
۵	۳-۱- تحولات بازار جهانی ارز
۷	۴-۱- تحولات بازار رمز ارزها
۸	۵-۱- تحولات بازار سرمایه در نقاط مختلف جهان
۸	۱-۵-۱- ایالات متحده آمریکا
۹	۲-۵-۱- منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا
۱۱	۳-۵-۱- منطقه آسیای شرقی و جنوبی
۱۳	۴-۵-۱- روسیه
۱۴	۵-۵-۱- اروپا
۱۴	۶-۵-۱- صحرای آفریقا
۱۶	۶-۱- فلزات اساسی
۱۶	۱-۶-۱- سنگ آهن
۱۶	۲-۶-۱- آلومینیوم
۱۷	۳-۶-۱- مس
۱۸	۷-۱- محصولات پتروشیمی
۱۸	۱-۷-۱- متانول
۱۹	۲-۷-۱- اوره
۲۱	۲- تحولات اقتصادی ایران
۲۱	۱-۲- حساب‌های ملی
۲۲	۲-۲- بازار پول
۲۵	۳-۲- بازار ارز و سکه
۲۶	۴-۲- بازار سرمایه
۲۹	۵-۲- تورم و بیکاری
۳۱	۶-۲- تجارت خارجی و مبادلات بین الملل
۳۴	۳- جمع‌بندی

مقدمه

گزارش حاضر به بررسی و تحلیل مهم‌ترین تحولات اقتصادی جهان و ایران در مهرماه سال ۱۴۰۲ پرداخته‌است. بدین صورت که در بخش اول این گزارش، تحولات اقتصادی جهان مورد توجه قرار گرفته و در این راستا نوسانات قیمت جهانی طلا، نفت و گاز، فلزات اساسی، ارزهای جهانی (فارکس)، ارزهای دیجیتال و بورس‌های معتبر جهان ارایه شده‌است. همچنین در بخش دوم، تحولات اقتصاد ایران مورد بررسی قرار گرفته و روند تغییرات متغیرهای بازار کالا و خدمات، بازار پول، بازار سرمایه، بازار ارز، بازار سکه و بازار کار ارایه شده‌است.

۱- تحولات اقتصاد جهانی

در مهرماه سال ۱۴۰۲ همچنان گمانه‌زنی‌هایی مبنی بر ادامه سیاست افزایش نرخ بهره در کشورهای غربی برای مقابله با افزایش نرخ تورم وجود داشت. براساس آخرین داده‌های منتشرشده در ایالات متحده آمریکا شاخص قیمت مصرف‌کننده متأثر از افزایش قیمت انرژی، در ماه سپتامبر رشد ۰/۴ درصدی را نسبت به ماه قبل ثبت کرد اما نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۳/۷ درصد ثابت ماند. با توجه به بالا بودن نرخ تورم سالانه از نرخ تورم هدف انتظار بر افزایش نرخ بهره وجود داشت. با این حال فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) در آخرین نشست خود در مهرماه ۱۴۰۲، نرخ بهره را بدون تغییر در سطح ۵/۵ درصد ثابت نگه داشت. در این نشست بیش‌تر اعضای فدرال رزرو بر تداوم سیاست انقباضی تا رسیدن نرخ تورم به سطح ۲ درصد تأکید کردند. همچنین رییس فدرال رزرو در نظر گرفتن وضعیت اشتغال و رشد اقتصادی را در زمان تصمیم‌گیری در خصوص افزایش نرخ بهره را حایز اهمیت دانست.

از سوی دیگر براساس آخرین داده‌های منتشرشده نرخ تورم ماهانه و سالانه منطقه یورو در ماه سپتامبر نسبت به ماه قبل کاهش یافت. با این حال بالاتر از نرخ تورم هدف ۲ درصدی بود. برطبق آخرین صورت‌جلسه بانک مرکزی اروپا در مهرماه ۱۴۰۲، اعضای بانک مرکزی اروپا در مورد افزایش نرخ بهره یا توقف سیاست انقباضی فعلی بانک مرکزی اروپا اختلاف نظر داشتند. برخی از اعضای بانک مرکزی ابراز کردند که توقف چرخه انقباض فعلی ممکن است منجر به افزایش نرخ تورم گردد، درحالی‌که طبق عقیده برخی دیگر در نتیجه سیاست‌های انقباضی، اقتصاد منطقه یورو تضعیف شده و براساس ارزیابی فعلی حفظ این سطوح نرخ بهره برای یک «دوره به اندازه کافی طولانی» کمک قابل توجهی به دستیابی به موقع به هدف تورم ۲ درصدی خواهد کرد. لذا در مجموع بانک مرکزی اروپا در مهرماه ۱۴۰۲ نرخ بهره را در سطح ۴/۵ درصد ثابت نگه داشت.

وقایع مهم بین‌المللی در مهرماه سال ۱۴۰۲		
تاریخ	شرح	اثرات
۱۴۰۲/۷/۱۰	کاهش نرخ بیکاری در اروپا	<ul style="list-style-type: none"> افزایش شاخص‌های سهام بالا رفتن احتمال افزایش نرخ بهره
۱۴۰۲/۷/۱۲	اعلام تمدید کاهش تولید یک میلیون بشکه‌ای نفت از سوی عربستان و روسیه تا پایان سال ۲۰۲۳ میلادی	احتمال افزایش قیمت نفت
۱۴۰۲/۷/۱۵	حمله حماس به اسرائیل و آغاز جنگ اسرائیل و حماس	<ul style="list-style-type: none"> افزایش قیمت نفت و گاز افزایش قیمت طلا کاهش شاخص‌های سهام
۱۴۰۲/۷/۲۰	افزایش شاخص قیمت مصرف کننده در ایالات متحده آمریکا	<ul style="list-style-type: none"> افزایش قیمت طلا افزایش شاخص دلار
۱۴۰۲/۷/۲۶	افزایش رشد اقتصادی چین بیشتر از انتظار	افزایش تقاضا برای کالاها
۱۴۰۲/۷/۲۷	کاهش مدعیان بیکاری در ایالات متحده آمریکا	<ul style="list-style-type: none"> افزایش شاخص‌های سهام در وال استریت کاهش متقاضیان بیمه و مزایای بیکاری کاهش نرخ بیکاری بالا رفتن احتمال افزایش نرخ بهره در ایالات متحده آمریکا برای دستیابی به نرخ تورم هدف

۱-۱- قیمت جهانی طلا

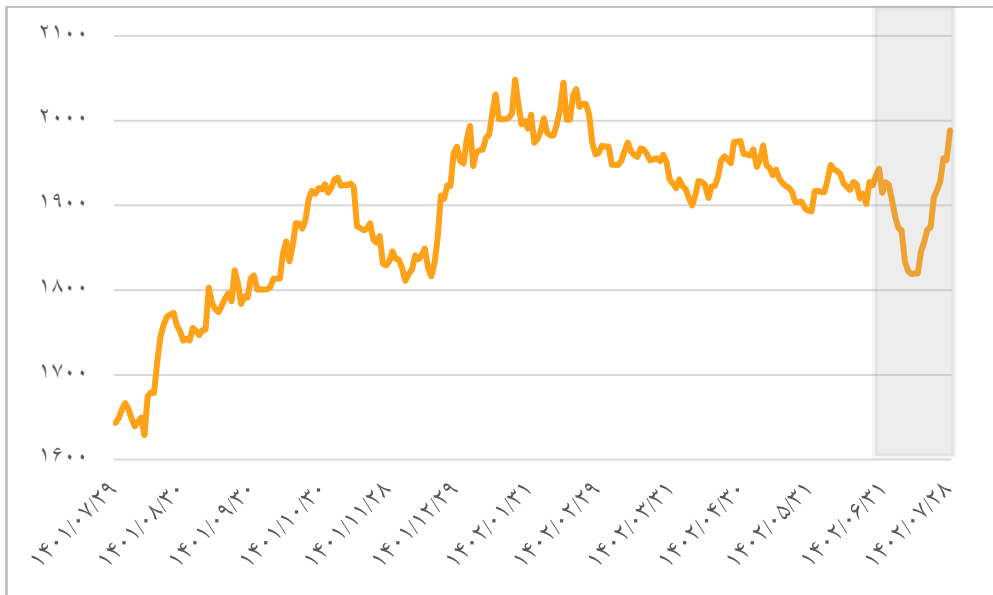
در مهرماه سال ۱۴۰۲، افزایش نگرانی در مورد گسترش جنگ اسرائیل و حماس در خاورمیانه و تردید فدرال رزرو آمریکا برای افزایش دوره نرخ بهره بر قیمت طلا تأثیر گذاشت و باعث شد تا قیمت این فلز گرانبها در محدوده‌ای در نوسان باشد. در مجموع و در مهرماه سال ۱۴۰۲ قیمت اونس طلا در بازارهای جهانی برابر با ۱/۸ واحد درصد افزایش یافت و از ۱,۸۹۲/۸ دلار در پایان شهریورماه به ۱,۹۲۷/۴ دلار در پایان مهرماه رسید.

جدول ۱-۱: تغییرات قیمت اونس طلا در مهر ۱۴۰۲ (دلار/اونس)

تغییرات قیمت (درصد)		۳۱ مهر ۱۴۰۲	۳۱ تیر ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	۳۱ مهر ۱۴۰۲	طلا
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته	در یک ماه گذشته	در سه ماه گذشته	در یک سال گذشته	
۲۱	۱/۴	۳/۲	۱,۶۷۱/۹	۱,۹۶۰/۶	۱,۹۲۷/۴	۱,۹۸۸/۵

نمودار ۱-۱: قیمت جهانی طلا در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (دلار/اونس)

منبع: gold.org

۱-۲- قیمت جهانی نفت و گاز

قیمت جهانی نفت

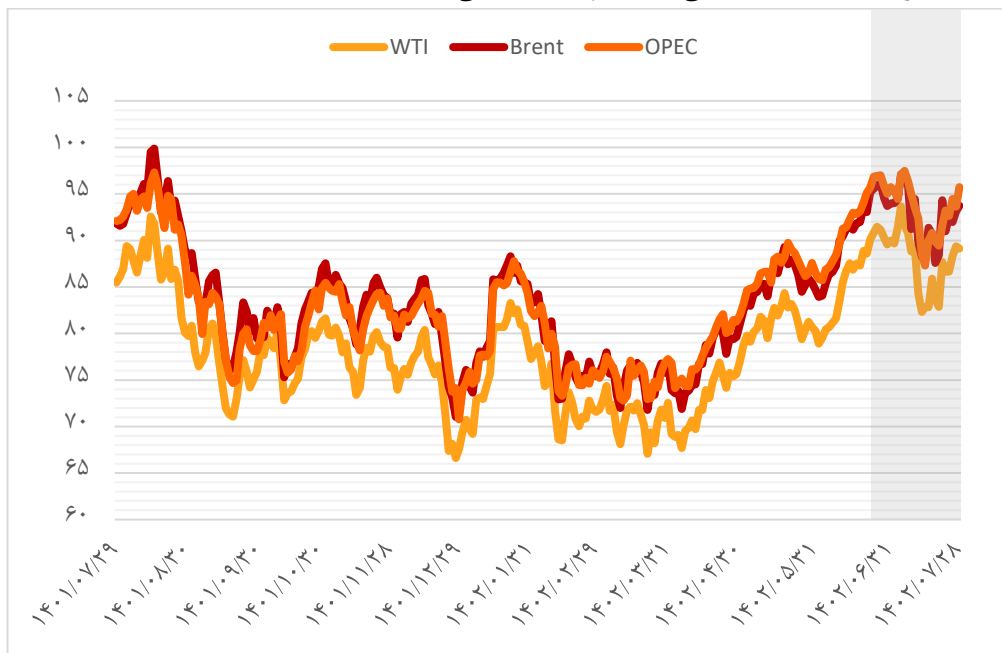
در مهرماه سال ۱۴۰۲، عربستان سعودی و روسیه اعلام کردند که کاهش تولید داوطلبانه خود را تا پایان سال ۲۰۲۳ میلادی ادامه خواهند داد. سیاست کاهش عرضه نفت توسط دو کشور تولیدکننده بزرگ یعنی روسیه و عربستان تأثیر نگرانی در مورد کاهش تقاضای جهانی در بحبوحه احتمال بالا رفتن نرخ بهره بانک‌های مرکزی را کاهش داده و در جلوگیری از ریزش قیمت‌ها مؤثر واقع شده‌است. از سوی دیگر تنش میان اسرائیل و حماس باعث افزایش نگرانی‌ها در مورد گسترش جنگ در خاورمیانه و مختل شدن عرضه نفت شد و بر قیمت نفت تأثیر گذاشت. در مجموع قیمت نفت در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان شهریورماه کاهش یافت و قیمت برنت، WTI و آپیک به ترتیب از ۹۴، ۹۰ و ۹۵/۷۳ دلار در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ به ۹۳/۷، ۸۹/۱ و ۹۵/۷۲ دلار در پایان مهرماه رسید.

جدول ۱-۲: تغییرات قیمت نفت درمهر ۱۴۰۲ (دلار/بشکه)

تغییرات قیمت (درصد)							
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته	۳۱ مهر ۱۴۰۱	۳۱ تیر ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	۳۱ مهر ۱۴۰۲	
۲/۱	۱۵/۶	-۰/۳	۹۱/۸	۸۱/۱	۹۴	۹۳/۷	نفت برنت
۴/۳	۱۵/۷	-۱	۸۵/۵	۷۷/۱	۹۰	۸۹/۱	نفت WTI
۳/۹	۱۶/۷	-۰/۰۱	۹۲/۱	۸۲	۹۵/۷۳	۹۵/۷۲	نفت OPEC

نمودار ۱-۲: قیمت جهانی نفت خام در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (دلار)

منبع: opec.org & eia.gov

قیمت جهانی گاز طبیعی

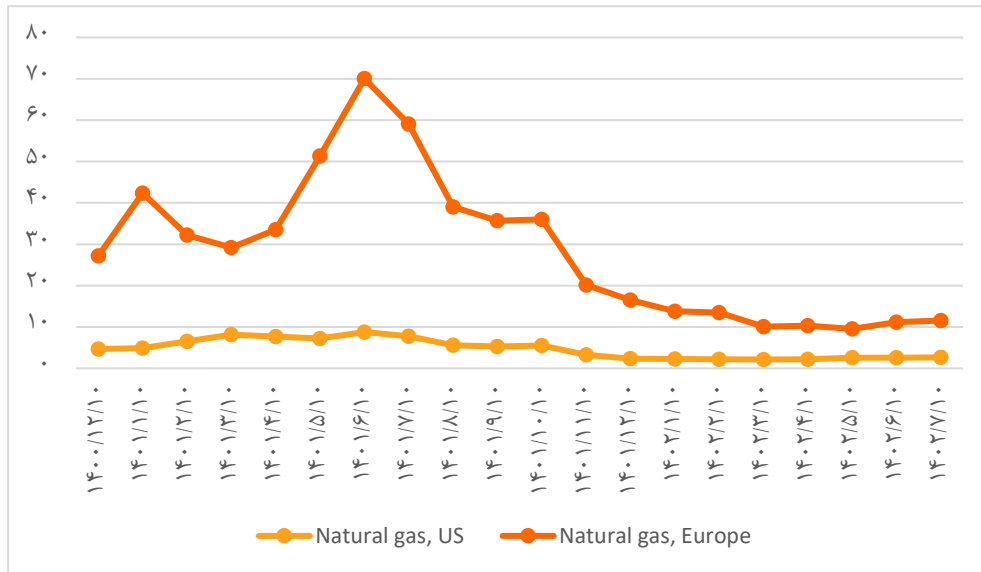
قیمت گاز طبیعی در اروپا و ایالات متحده آمریکا در مهرماه سال ۱۴۰۲ افزایش یافت. خبر درگیری بین اسرائیل و حماس بر قیمت گاز در مهرماه ۱۴۰۲ تأثیر گذاشت. از سوی دیگر با توجه به اینکه استرالیا در کنار قطر و آمریکا از جمله بزرگ‌ترین صادرکنندگان گاز مایع در جهان به‌شمار می‌رود، اعتصاب کارگران در تأسیسات گازی این کشور منجر به ایجاد نوساناتی در قیمت گاز طبیعی در اتحادیه اروپا شد. همچنین نزدیک شدن به فصل زمستان نیز بر افزایش تقاضا و قیمت گاز طبیعی در اتحادیه اروپا تأثیر گذاشت. در مجموع قیمت گاز طبیعی در اتحادیه اروپا و در مهرماه با افزایش ۳/۲ واحد درصد نسبت به شهریورماه به حدود ۱۱/۵ دلار در هر میلیون واحد حرارتی بریتانیا^۱ رسید. قیمت گاز طبیعی در ایالات متحده آمریکا (هنری هاب^۲) هم در این ماه با افزایش ۲/۱ واحد درصدی نسبت به ماه قبل از ۲/۵۸ دلار در شهریورماه به ۲/۶۴ دلار در هر میلیون واحد حرارتی بریتانیا در مهرماه رسید.

^۱ Dollars per Million Btu

^۲ Henry Hub

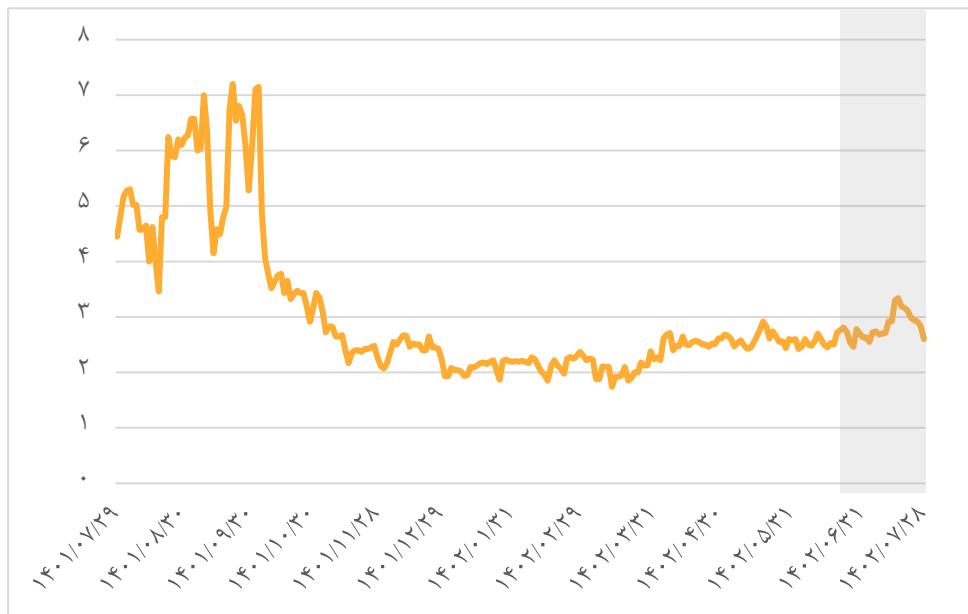

نمودار ۱-۳: قیمت گاز طبیعی در هنری هاب آمریکا و اروپا (ماهانه) در بازه زمانی ۱۴۰۰/۱۲/۱۰ تا ۱۴۰۲/۷/۱۰ (دلار / میلیون واحد حرارتی بریتانیا)

منبع: world bank

نمودار ۱-۴: قیمت گاز طبیعی در هنری هاب ایالات متحده آمریکا در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (دلار / میلیون واحد حرارتی بریتانیا)

منبع: eia.gov

۱-۳- تحولات بازار جهانی ارز

شاخص دلار عملکرد دلار را در مقابل سبدهی از ارزهای دیگر (شامل یورو، ین ژاپن، پوند انگلیس، دلار کانادا، فرانک سوئیس و کرون سوئد) نشان می‌دهد. شاخص دلار در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به شهریورماه ۱۴۰۲ در حدود ۰/۵ واحد درصد افزایش یافت و از ۱۰۵/۶ واحد در پایان شهریورماه به ۱۰۶/۲ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید.

نمودار ۱-۵: شاخص دلار (DXY) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: WSJ.com

نرخ ارز یورو-دلار که ارزش یک یورو را در مقابل دلار نشان می‌دهد، در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل برابر با ۰/۶ واحد درصد کاهش داشت. ارزش یورو در برابر دلار که در پایان شهریورماه برابر ۱/۰۶۵۲ بود در پایان مهرماه ۱۴۰۲ به ۱/۰۵۹۳ رسید.

نمودار ۱-۶: نسبت ارزش یورو به دلار (EURUSD) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: investing.com

ارزش یوان در برابر دلار در مهرماه ۱۴۰۲ کاهش یافت. ارزش هر دلار در برابر یوان که در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ برابر ۷/۲۹۸ بود در پایان مهرماه به ۷/۳۱۷ رسید و در حدود ۰/۳ واحد درصد رشد یافت.

نمودار ۱-۷: نسبت ارزش دلار به یوان چین (USDCNY) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

جدول ۱-۳: تغییرات بازار جهانی ارزها در مهر ۱۴۰۲

تغییرات قیمت (درصد)			۳۱ مهر ۱۴۰۱	۳۱ تیر ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	۳۱ مهر ۱۴۰۲	
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته					
-۵/۲	۵	۰/۵	۱۱۲	۱۰۱/۱	۱۰۵/۶	۱۰۶/۲	شاخص دلار
۷/۴	-۴/۸	-۰/۶	۰/۹۸۶	۱/۱۱۲۳	۱/۰۶۵۲	۱/۰۵۹۳	ارزش یورو در مقابل دلار
۱	۱/۸	۰/۳	۷/۲۴۳۸	۷/۱۸۷۸	۷/۲۹۸	۷/۳۱۷	ارزش دلار در مقابل یوان

۱-۴- تحولات بازار رمز ارزها

قیمت بیت کوین به عنوان شناخته شده ترین رمز ارز در مهرماه سال ۱۴۰۲ در حدود ۱۲/۸ واحد درصد افزایش یافت. توقف افزایش نرخ بهره در ایالات متحده آمریکا و احتمال افزایش آن در سال جاری و افزایش شاخص دلار بر قیمت بیت کوین در این ماه تأثیر گذاشت. بنابراین قیمت بیت کوین که در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ برابر ۲۶,۵۸۲ دلار بود در پایان مهرماه ۱۴۰۲ به ۲۹,۹۸۴ دلار رسید.

نمودار ۱-۸: قیمت بیت کوین در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (دلار)

منبع: Investing.com

جدول ۱-۴: تغییرات قیمت شش رمز ارز مهم از نظر سهم بازار در مهر ۱۴۰۲ (دلار)

تغییرات قیمت (درصد)	تغییرات قیمت (درصد)						
	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته	۳۱ مهر ۱۴۰۱	۳۱ تیر ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	۳۱ مهر ۱۴۰۲	
بیت کوین	۰/۷	۱۲/۸	۱۹,۲۰۴/۸	۲۹,۷۸۸/۹	۲۶,۵۸۱/۹	۲۹,۹۸۴/۲	
اتریوم	-۱۰/۹	۴/۴	۱,۳۱۳/۶	۱,۸۶۶/۳	۱,۵۹۳/۱	۱,۶۶۳/۴	
بایننس کوین	-۹/۶	۳/۲	۲۷۰/۵	۲۴۰/۹	۲۱۱	۲۱۷/۸	
ریپل	-۲۸/۷	۲	۰/۴۶۵۴	۰/۷۳۲۹	۰/۵۱۲۱	۰/۵۲۲۶	
کاردانو	-۱۴/۹	۷/۸	۰/۳۵۱۳	۰/۳۱	۰/۲۴۴۹	۰/۲۶۳۹	
سولانا	۱۸/۵	۴۹/۵	۲۸	۲۴/۵۲	۱۹/۴۳	۲۹/۰۵	

۱-۵- تحولات بازار سرمایه در نقاط مختلف جهان

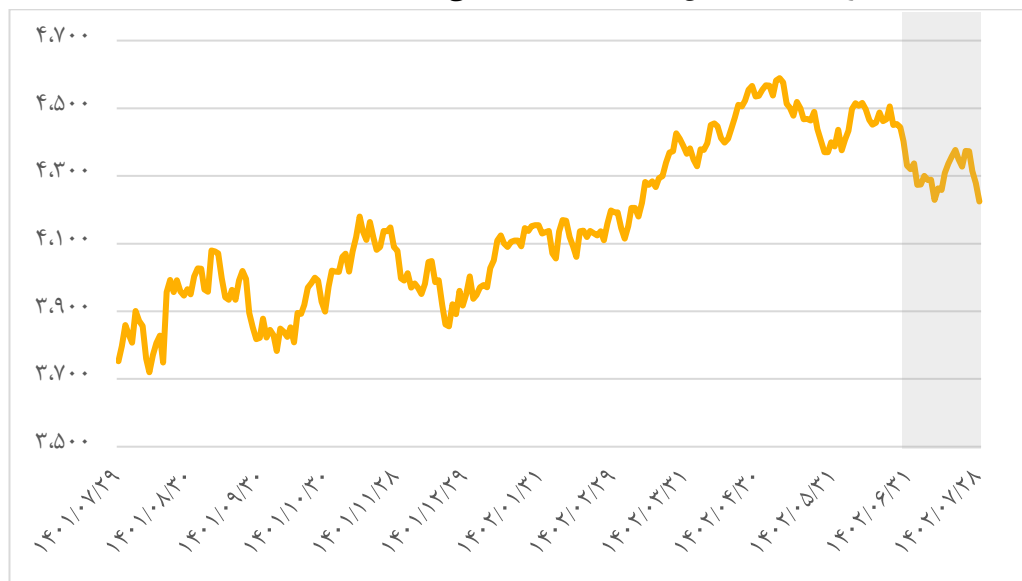
۱-۵-۱- ایالات متحده آمریکا

براساس آخرین داده‌های منتشرشده در ایالات متحده آمریکا شاخص قیمت مصرف کننده متأثر از افزایش قیمت انرژی، در ماه سپتامبر رشد ۰/۴ درصدی را نسبت به ماه قبل ثبت کرد اما نرخ تورم سالانه مصرف کننده بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۳/۷ درصد ثابت ماند. با توجه به بالا بودن نرخ تورم سالانه از نرخ تورم هدف انتظار بر افزایش نرخ بهره وجود داشت. با این حال فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) در آخرین نشست خود در مهرماه ۱۴۰۲، نرخ بهره را بدون تغییر در سطح ۵/۵ درصد ثابت نگه داشت. در این نشست بیش تر اعضای فدرال رزرو بر تداوم سیاست

انقباضی تا رسیدن نرخ تورم به سطح ۲ درصد تأکید کردند. همچنین رییس فدرال رزرو در نظر گرفتن وضعیت اشتغال و رشد اقتصادی را در زمان تصمیم‌گیری در خصوص افزایش نرخ بهره را حایز اهمیت دانست. از سوی دیگر احتمال گسترش درگیری‌ها در خاورمیانه ناشی از جنگ اسرائیل و حماس نیز بازارهای سهام این کشور را با نوسان مواجه ساخت. در مجموع شاخص S&P500 در پایان مهرماه ۱۴۰۲ در حدود ۲/۲ درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۴,۳۲۰ واحد در پایان شهریورماه به ۴,۲۲۴ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص مرکب نزدک^۱ هم در این بازه در حدود ۱/۷ واحد درصد کاهش یافت و از ۱۳,۲۱۱/۸ واحد در شهریورماه به ۱۲,۹۸۳/۸ واحد در مهرماه سال ۱۴۰۲ رسید.

نمودار ۱- ۹: شاخص S&P500 در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: Investing.com

۱-۵-۲- منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا

بورس‌های منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا تحت تأثیر نوسانات قیمت نفت نوساناتی داشتند. شاخص بورس دبی (DFM^۲) در مهرماه ۱۴۰۲ برابر با ۱۰ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت. این شاخص که در پایان شهریورماه برابر با ۴,۱۶۸/۶ واحد بود، توانست در پایان مهرماه ۱۴۰۲ به ۳,۷۵۱/۶ واحد برسد. شاخص بورس قطر^۳ در این ماه برابر با ۵/۹ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۱۰,۳۲۳ واحد در پایان شهریورماه به ۹,۷۱۸ واحد در پایان مهرماه رسید. شاخص بورس در عربستان سعودی^۴ در این ماه برابر با ۴/۱ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۱۰,۹۴۹/۴ واحد در پایان شهریورماه به ۱۰,۴۹۶/۲ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید.

^۱ NASDAQ Composite

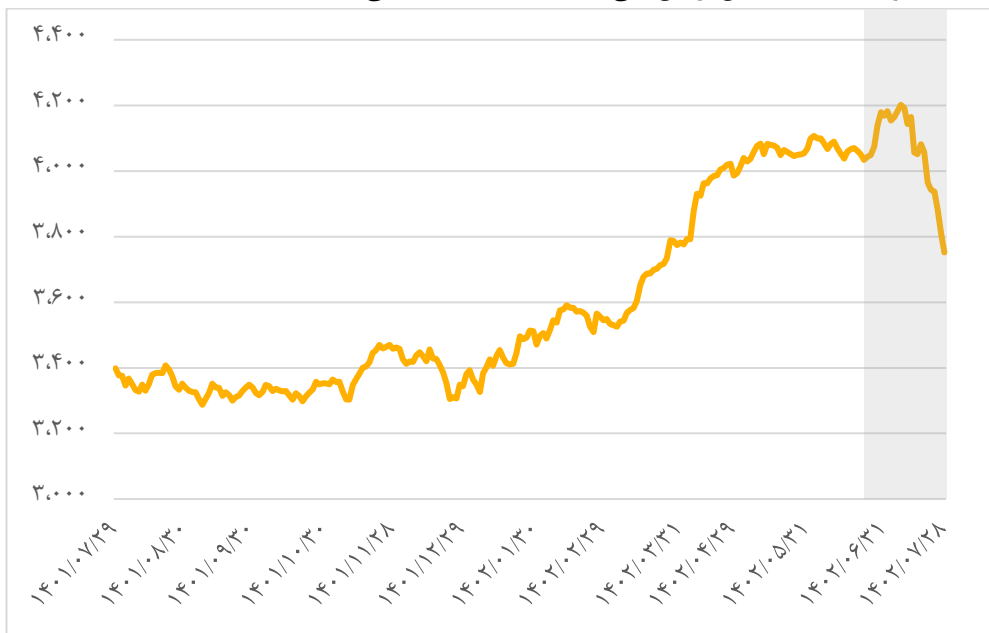
^۲DFM General (DFMGI)

^۳QE General (QSI)

^۴ Tadawul All Share

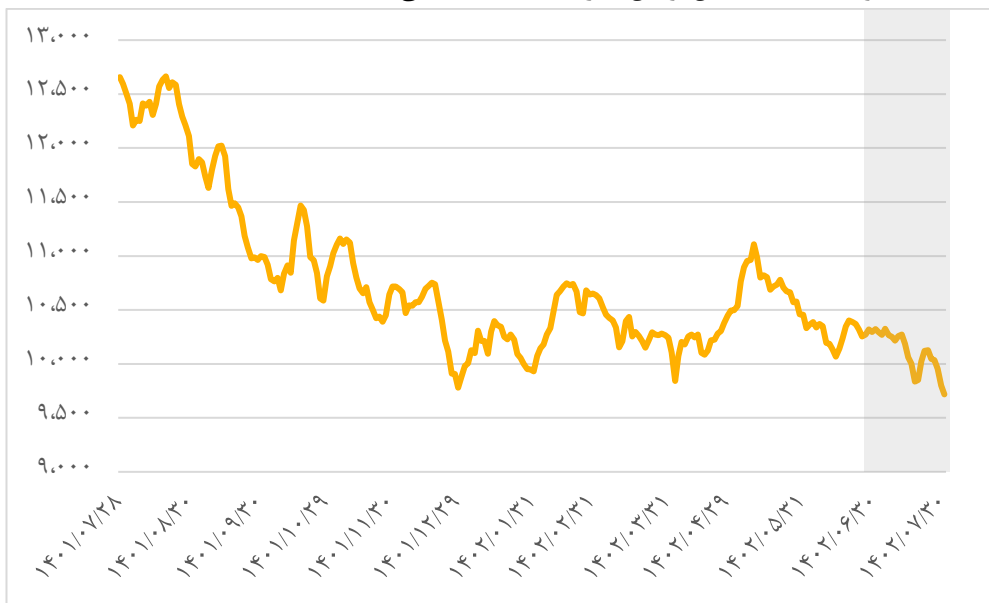

نمودار ۱-۱۰: شاخص بورس دبی (DFMGI) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: Investing.com

نمودار ۱-۱۱: شاخص بورس قطر (QSI) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: Investing.com

نمودار ۱- ۱۲: شاخص بورس عربستان سعودی Tadawul All Share در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: Investing.com

۱-۵-۳- منطقه آسیای شرقی و جنوبی

ژاپن

بازارهای سهام ژاپن در مهرماه سال ۱۴۰۲، در بحبوحه محرک‌های رشد اقتصاد چین و تردید فدرال رزرو آمریکا برای افزایش دوباره نرخ بهره با نوسانات شاخص‌های سهام مواجه شدند. از سوی دیگر احتمال گسترش درگیری‌ها در خاورمیانه ناشی از جنگ اسرائیل و حماس بر قیمت‌های سهام تأثیر گذاشت. براساس آخرین داده‌های منتشرشده سود اوراق قرضه ۱۰ ساله دولت ژاپن در ماه اکتبر سال ۲۰۲۳ میلادی به ۰/۸۷ درصد رسید. این بالاترین رقم در طی ۱۰ سال گذشته است. بانک مرکزی ژاپن نرخ بهره کوتاه‌مدت خود را در سطح منفی ۱ درصد ثابت نگه داشت. این بانک همچنین پیش‌بینی خود از نرخ تورم را برای سال مالی ۲۰۲۳، ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ به سمت بالا تعدیل کرد. در مجموع شاخص نیکی^۱ از ۳۲,۴۰۲/۴ واحد در انتهای شهریورماه سال ۱۴۰۲ به ۳۱,۲۵۹/۴ واحد در پایان مهرماه رسید و در حدود ۳/۵ واحد درصد کاهش یافت.

^۱ Nikkei 225 (N225)

نمودار ۱- ۱۳: شاخص نیکی ژاپن (Nikkei 225) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: Investing.com

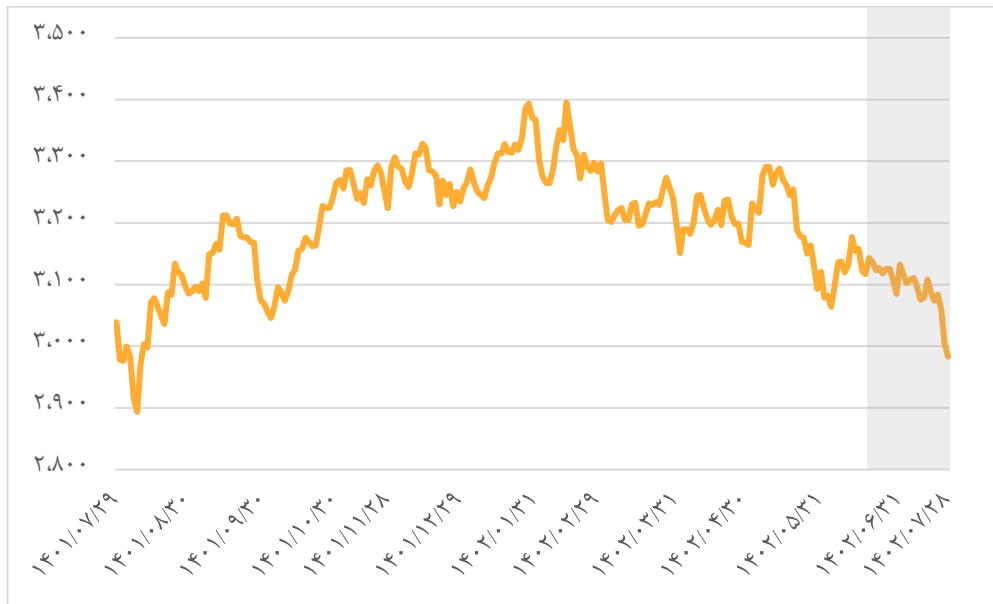
چین

اقتصاد چین آنگونه که انتظار می‌رفت، نتوانست از بحران دوران کرونا خارج شود و نگرانی‌هایی در میان سرمایه‌گذاران ایجاد کرد. به‌منظور بهبود اقتصاد این کشور، سیاست پولی بانک خلق چین از سال ۲۰۲۰ میلادی برای تحریک بخش تقاضا همواره انبساطی بوده‌است. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، اقتصاد چین در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل، ۴/۹ درصد رشد یافت که بیش‌تر از انتظارات ۴/۴ درصدی بازار بود. تولید صنعتی چین در ماه سپتامبر سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل ۴/۵ درصد افزایش یافت که همانند مقدار ۴/۵ درصدی ماه قبل و بیشتر از انتظارات ۴/۳ درصدی بازار بود. هم‌راستا با رشد اقتصادی و رشد تولیدات صنعتی در نتیجه رفع محدودیت‌های کوویدی و سیاست‌های حمایتی، نرخ بیکاری شهری چین در ماه سپتامبر از مقدار ۵/۲ درصد ماه اوت به ۵ درصد در ماه سپتامبر کاهش یافت. سرمایه‌گذاری‌های ثابت چین نیز در نه ماهه اول سال ۲۰۲۳ با ۳/۱ درصد رشد سالانه به ۳۷/۵ تریلیون یوان رسید که اندکی پایین‌تر از انتظارات ۳/۲ درصدی بازار بود. بانک مرکزی چین در ماه سپتامبر مطابق با انتظارات بازار هر سه بهره بین بانکی، یکساله و پنج‌ساله را به ترتیب در سطوح ۲/۵ درصد، ۳/۴۵ درصد و ۴/۲ درصد تثبیت کرد. علی‌رغم تثبیت نرخ‌ها بانک مرکزی چین همچنان به تزریق نقدینگی به اقتصاد چین ادامه می‌دهد. از سوی دیگر احتمال گسترش درگیری‌ها در خاورمیانه ناشی از جنگ اسرائیل و حماس نیز بازارهای سهام را با نوسان مواجه ساخت. در مجموع و در مهرماه سال ۱۴۰۲ شاخص مرکب شانگهای^۱ نسبت به پایان ماه قبل برابر با ۴/۸ واحد درصد کاهش یافت و از ۳,۱۳۲ واحد در پایان شهریورماه به ۲,۹۸۳ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید.

^۱ Shanghai Composite

نمودار ۱-۱۴: شاخص مرکب شانگهای چین در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

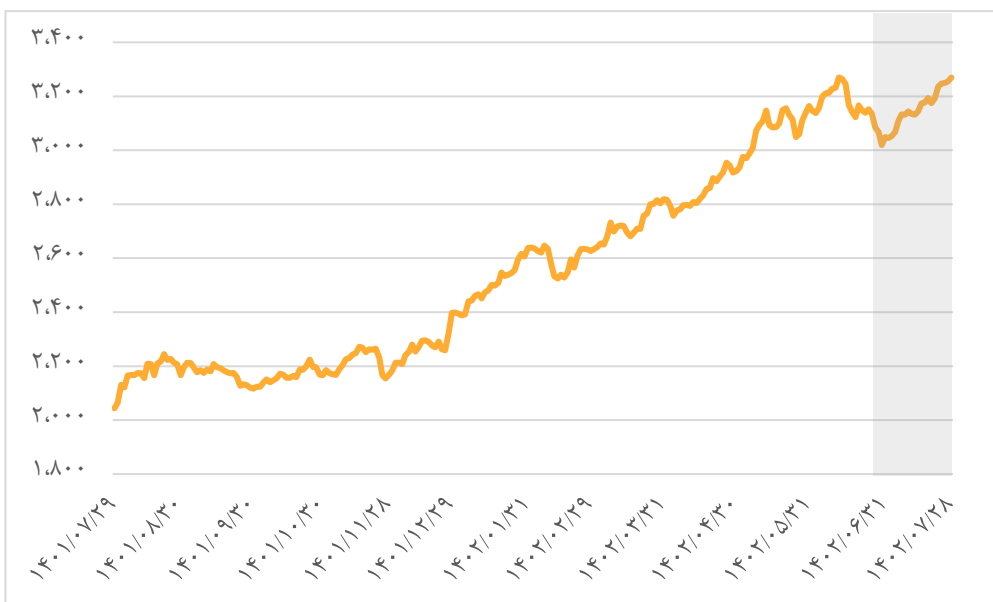

منبع: Investing.com

۱-۴-۵- روسیه

شاخص بورس مسکو^۱ در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۷/۲ واحد درصد افزایش یافت. این شاخص از ۳,۰۴۹/۱ واحد در پایان شهریورماه به ۳,۲۶۹/۳ واحد در پایان مهرماه رسید. شاخص بورس مسکو در سه ماه گذشته (تیرماه ۱۴۰۲) در حدود ۱۱/۸ درصد و در یک سال گذشته (مهرماه ۱۴۰۱) ۶۰ درصد رشد داشته است.

نمودار ۱-۱۵: شاخص بورس روسیه (MOEX Russia) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: Investing.com

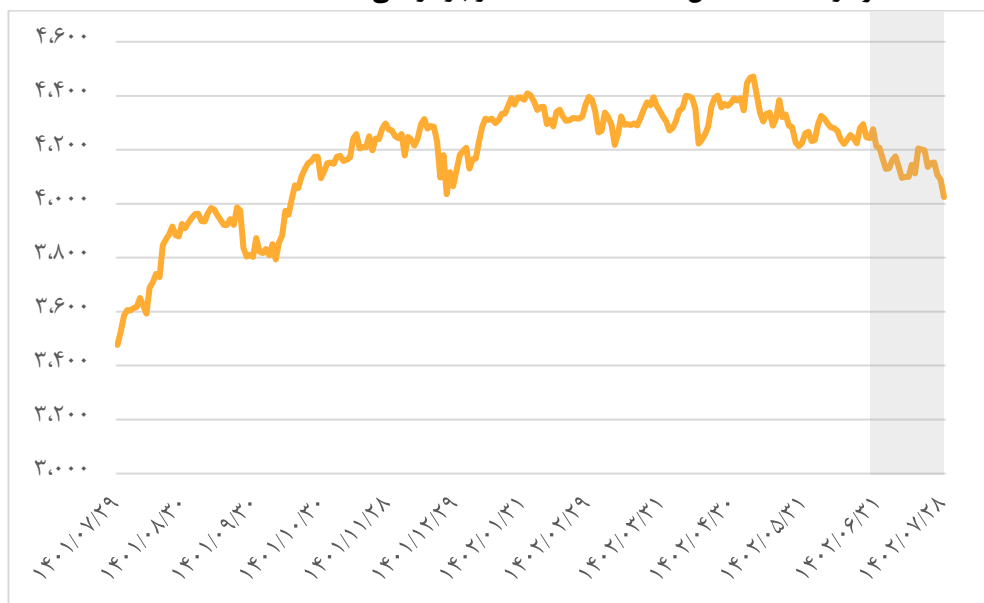
^۱ MOEX Russia

۱-۵-۵- اروپا

برطبق آخرین صورتجلسه بانک مرکزی اروپا در مهرماه ۱۴۰۲، بانک مرکزی اروپا در مهرماه ۱۴۰۲ نرخ بهره را در سطح ۴/۵ درصد ثابت نگه داشت و ادامه سیاست افزایش نرخ بهره در سال جاری میلادی را به منظور دستیابی به نرخ تورم هدف ۲ درصدی محتمل دانست. از سوی دیگر احتمال گسترش درگیری‌ها در خاورمیانه ناشی از جنگ اسرائیل و حماس نیز بازارهای سهام را با نوسان مواجه ساخت. در مجموع و در مهرماه ۱۴۰۲ شاخص استاکس^۱ (که ۵۰ سهم از ۱۱ کشور عضو اتحادیه اروپا را پوشش می‌دهد) در حدود ۴/۳ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۴,۲۰۷/۲ واحد در پایان شهریورماه به ۴,۰۲۴/۷ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید.

نمودار ۱- ۱۶: شاخص EURO STOXX 50 در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: Investing.com

۱-۵-۶- صحرای آفریقا

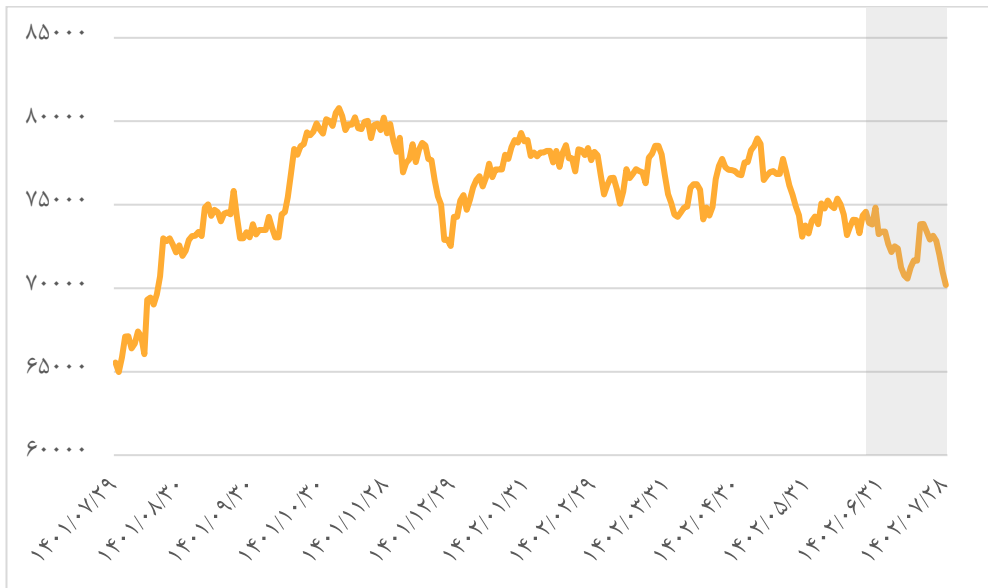
بازار سرمایه در کشورهای قاره آفریقا وابسته به فعالیت‌های معدنی در این منطقه است. بسیاری از شرکت‌های استخراج‌کننده طلا، نفت و فلزات اساسی در بورس‌های کشورهای این منطقه پذیرش شده‌اند و با افت (رشد) قیمت کالاهای مذکور، درآمد آن‌ها کاهش (افزایش) می‌یابد. آفریقای جنوبی تقریباً ده درصد از طلای جهان را عرضه می‌کند و بزرگترین صادرکننده مواد خام در جهان است. شاخص سهام آفریقای جنوبی (ALSH)^۲ در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۴/۴ واحد درصد کاهش یافت و از ۷۳,۳۹۸/۸ واحد در پایان شهریورماه به ۷۰,۱۹۸ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید.

^۱ EURO STOXX 50

^۲ FTSE/JSE All Share Index

نمودار ۱- ۱۷: شاخص سهام آفریقای جنوبی (ALSH) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: WSJ.com

جدول ۱- ۵: رشد شاخص سهام در مهر ۱۴۰۲

تغییرات قیمت (درصد)			شاخص				منطقه
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته	۳۱ مهر ۱۴۰۱	۳۱ تیر ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	۳۱ مهر ۱۴۰۲	
۱۲/۶	-۶/۹	-۲/۲	۳,۷۵۲/۸	۴,۵۳۶/۳	۴,۳۲۰/۱	۴,۲۲۴/۲	S&P500 ایالات متحده
۱۹/۶	-۷/۵	-۱/۷	۱۰,۸۵۹/۷	۱۴,۰۳۲/۸	۱۳,۲۱۱/۸	۱۲,۹۸۳/۸	NASDAQ Composite آمریکا
۱۰/۴	-۵/۹	-۱۰	۳,۳۹۸/۷	۳,۹۸۶/۴	۴,۱۶۸/۶	۳,۷۵۱/۶	DFM ¹ خاورمیانه و شمال آفریقا
-۲۳/۲	-۷	-۵/۹	۱۲,۶۵۷/۱	۱۰,۴۴۶/۱	۱۰,۳۲۳	۹,۷۱۷/۷	QSI ² شمال آفریقا
-۱۲/۳	-۱۰/۷	-۴/۱	۱۱,۹۶۳/۷	۱۱,۷۵۵/۹	۱۰,۹۴۹/۴	۱۰,۴۹۶/۲	Tadawul All Share ³ آسیای شرقی و جنوبی
۱۶/۲	-۳/۲	-۳/۵	۲۶,۸۹۰/۶	۳۲,۳۰۴/۳	۳۲,۴۰۲/۴	۳۱,۲۵۹/۴	Nikkei 225 روسیه
-۱/۸	-۵/۸	-۴/۸	۳,۰۳۸/۹	۳,۱۶۷/۸	۳,۱۳۲/۴	۲,۹۸۳/۱	Shanghai Composite اروپا
۶۰	۱۱/۸	۷/۲	۲,۰۴۳/۷	۲,۹۲۳/۵	۳,۰۴۹/۱	۳,۲۶۹/۳	Moex Russia صحرای آفریقا
۱۵/۸	-۸/۴	-۴/۳	۳,۴۷۶/۶	۴,۳۹۱/۴	۴,۲۰۷/۲	۴,۰۲۴/۷	Euro Stoxx 50
۷/۱	-۸/۶	-۴/۴	۶۵,۵۳۹/۲	۷۶,۸۲۶/۶	۷۳,۳۹۸/۸	۷۰,۱۹۸	Alsh ⁴

¹ شاخص بورس دبی

² شاخص بورس قطر

³ شاخص بورس عربستان سعودی

⁴ شاخص سهام آفریقای جنوبی

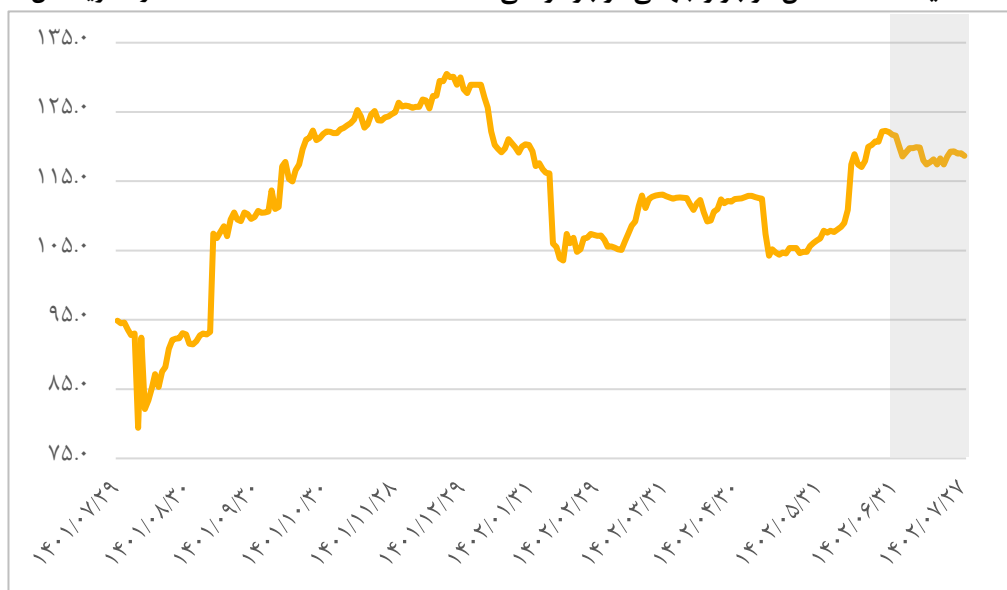

۱-۶- فلزات اساسی

۱-۶-۱- سنگ آهن

چین بزرگترین تولیدکننده فولاد و بزرگترین خریدار سنگ آهن در جهان است. تقریباً ۷۰ درصد از محموله‌های دریایی سنگ آهن را این کشور خریداری می‌کند.^۱ قیمت سنگ آهن در پایان مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲/۴ واحد درصد کاهش یافت و قیمت این فلز که در انتهای شهریورماه برابر با ۱۲۱/۶ دلار در هر تن بود در پایان مهرماه ۱۴۰۲ به ۱۱۸/۷ دلار رسید.

نمودار ۱-۱۸: قیمت سنگ آهن در بازار جهانی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (دلار/متریک تن خشک)

منبع: tgju.org

۱-۶-۲- آلومینیوم

قیمت آلومینیوم در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲/۷ واحد درصد کاهش یافت و از ۲,۲۴۱/۲ دلار در هر تن در پایان شهریورماه به ۲,۱۸۱/۵ دلار در پایان مهرماه رسید. همچنین قیمت این فلز در سه ماهه گذشته در حدود ۰/۸ درصد و در یک سال گذشته در حدود ۱/۵ درصد کاهش را نشان داده است.

^۱ Column: Iron ore's short-term outlook at odds with longer optimism | Reuters

نمودار ۱- ۱۹: قیمت آلومینیوم در بازار جهانی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (دلار/تن)

منبع: markets.businessinsider.com

۱-۶-۳- مس

مس در صنایع مختلف از جمله ساخت و ساز ساختمان (سیم کشی و لوله کشی)، تولید و انتقال برق و تولید محصولات الکترونیکی مورد استفاده قرار می‌گیرد. قیمت مس که در زمستان سال ۱۴۰۰ به بیش از ۱۰,۰۰۰ دلار در هر تن رسیده بود، در سال ۱۴۰۱ در حدود ۱۵ درصد کاهش یافت. قیمت مس در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۳/۵ درصد کاهش یافت و از ۸,۱۶۱/۶ دلار در پایان شهریورماه به ۷,۸۷۹/۶ دلار در پایان مهرماه رسید. همچنین قیمت این فلز در سه ماهه گذشته در حدود ۶/۴ درصد کاهش و در یک سال گذشته در حدود ۴/۵ درصد افزایش را نشان داده‌است.

نمودار ۱- ۲۰: قیمت مس در بازار جهانی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (دلار/تن)

منبع: markets.businessinsider.com

جدول ۱-۶: تغییرات قیمت فلزات اساسی در مهر ۱۴۰۲

تغییرات قیمت (درصد)							
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته	۳۱ مهر ۱۴۰۱	۳۱ تیر ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	۳۱ مهر ۱۴۰۲	
۲۵/۱	۵/۵	-۲/۴	۹۴/۹	۱۱۲/۵	۱۲۱/۶	۱۱۸/۷	سنگ آهن (دلار/متریک تن خشک)
-۱/۵	-۰/۸	-۲/۷	۲,۲۱۵/۲	۲,۱۹۸/۱	۲,۲۴۱/۲	۲,۱۸۱/۵	آلومینیوم (دلار/تن)
۴/۵	-۶/۴	-۳/۵	۷,۵۴۳	۸,۴۲۱/۷	۸,۱۶۱/۶	۷,۸۷۹/۶	مس (دلار/تن)

۱-۷- محصولات پتروشیمی

۱-۷-۱- متانول

متانول به عنوان یکی از محصولات استراتژیک در تولید بسیاری از محصولات نهایی مانند حلال‌ها، رنگ‌ها، پلاستیک‌ها و ضدیخ‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. تنوع مشتقات متانول و استفاده آن در صنایع مختلف، این محصول را به عنوان یک کالای استراتژیک مطرح ساخته است. ایران، چین، روسیه و عربستان سعودی، بزرگترین تولیدکنندگان متانول در جهان هستند. زغال سنگ و گاز طبیعی از مهم‌ترین منابع تولید متانول است. در مهرماه سال ۱۴۰۲ قیمت قرارداد آتی متانول در بورس شیکاگو (M2Tc1) نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲۳/۱ درصد افزایش یافت و از ۲۳۸ دلار در پایان شهریورماه به ۲۹۳ دلار در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید. همچنین قیمت قرارداد آتی متانول در سه ماهه گذشته در حدود ۴۲ درصد افزایش و در یک سال گذشته در حدود ۱۵/۸ درصد کاهش را نشان داده است.

نمودار ۱- ۲۱: قیمت قرارداد آتی متانول^۱ (بورس کالای شیکاگو) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (دلار)

منبع: Investing.com

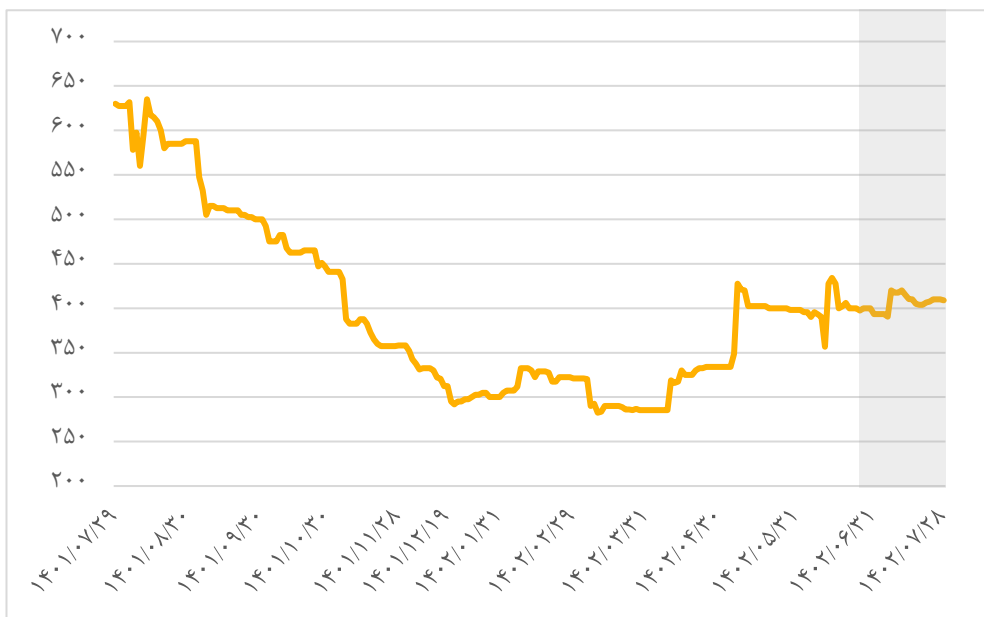
۱-۷-۲-اوره

اوره یکی از شناخته شده ترین محصولات شیمیایی تولیدشده در مجتمع های پتروشیمی است که به دلیل وجود نیتروژن در آن، خود را به عنوان پر مصرف ترین کود شیمیایی جهان معرفی کرده است. ایران به دلیل داشتن ذخایر گاز طبیعی یکی از تولیدکنندگان بزرگ اوره در جهان است. تغییرات قیمت اوره می تواند هزینه تولید محصولات کشاورزی را تحت تأثیر قرار دهد. قیمت قرارداد آتی اوره در بورس شیکاگو (UMEc1) در مهرماه ۱۴۰۲ در حدود ۳/۹ درصد افزایش یافت و از ۳۹۳/۵ دلار در پایان شهریورماه به ۴۰۹ دلار در پایان مهرماه رسید. همچنین قیمت قرارداد آتی اوره در سه ماهه گذشته در حدود ۲۲/۵ درصد افزایش و در یک سال گذشته در حدود ۳۵/۱ درصد کاهش را نشان داده است.

^۱ METHANOL T2 FOB RDAM ICIS FUTURES (M2Tc1)

نمودار ۱- ۲۲: قیمت قرارداد آتی اوره^۱ (بورس کالای شیکاگو) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (دلار)

منبع: Investing.com

^۱ Urea Granular FOB Middle East FUTURES (UMEc1)

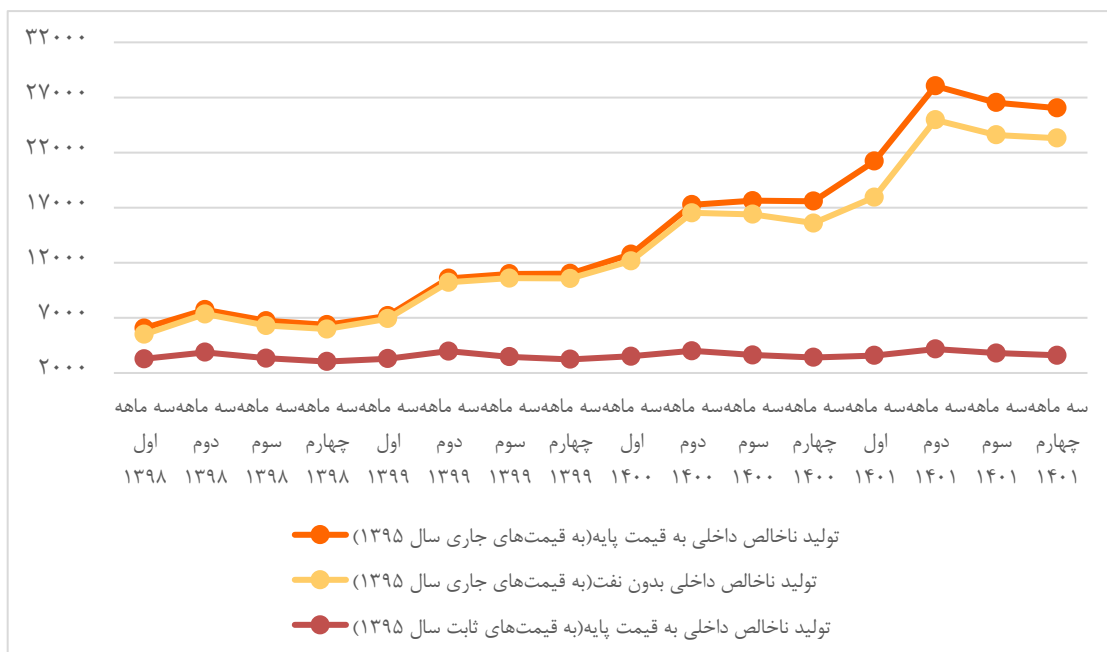
۲- تحولات اقتصادی ایران

۲-۱- حساب‌های ملی

۲-۱-۱- تولید ناخالص ملی

در میان شاخص‌های اقتصاد کلان، تولید ناخالص داخلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. زیرا به‌عنوان مهم‌ترین شاخص عملکرد اقتصادی در تجزیه و تحلیل‌ها و ارزیابی‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی می‌نامند. بانک مرکزی در آخرین گزارش خود نماگرهای اقتصادی برای سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ را منتشر کرد. به گزارش بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های جاری (سال پایه ۱۳۹۵) در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ برابر ۲۶,۰۴۱ هزار میلیارد ریال بود. ارزش تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های جاری در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ نسبت به سه ماهه قبل ۴۸۳ هزار میلیارد ریال کاهش داشت. تولید ناخالص داخلی بدون نفت هم در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ برابر ۲۳,۳۰۴ هزار میلیارد ریال بود. تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ در حدود ۵/۶ درصد نسبت به سه ماهه سوم سال ۱۴۰۱ کاهش داشت و از ۳,۸۰۹ در سه ماهه سوم به ۳,۵۹۷ هزار میلیارد ریال در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ رسید. رشد تولید ناخالص داخلی با نفت به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ نسبت به سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۰ در حدود ۵/۳ درصد گزارش شده‌است و رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵ برابر ۴/۷ درصد گزارش شده‌است.

نمودار ۲-۱: تولید ناخالص داخلی (هزار میلیارد ریال)

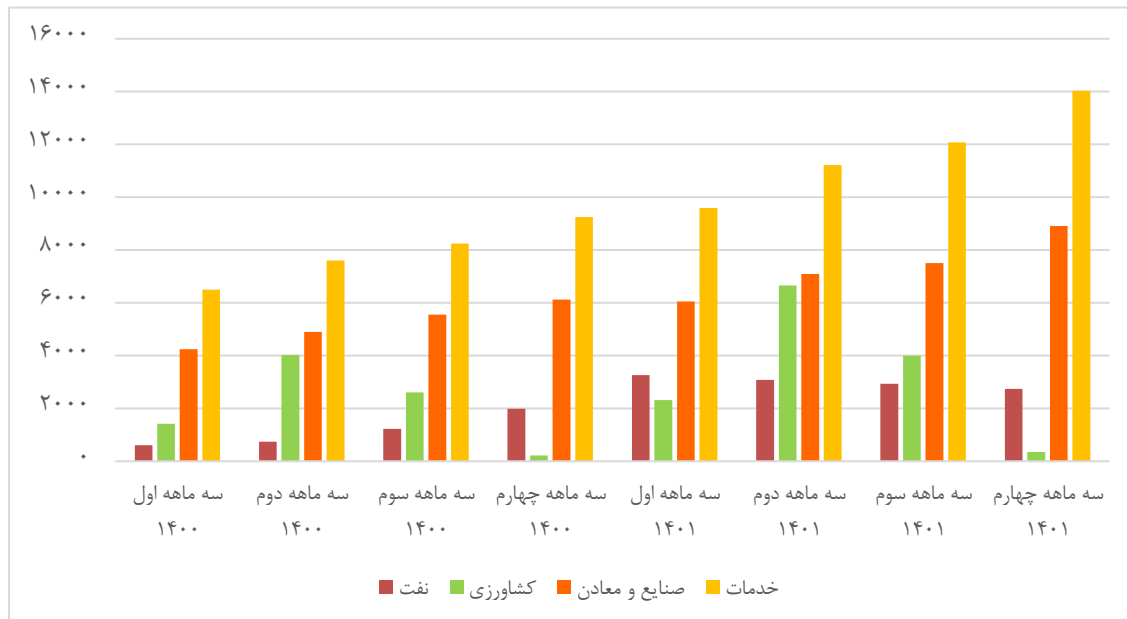
منبع: بانک مرکزی

۲-۱-۲- ارزش افزوده در بخش‌های مختلف اقتصادی

ارزش افزوده در بخش خدمات در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ به قیمت‌های جاری برابر ۱۴,۰۳۱ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش صنایع و معادن برابر ۸,۹۱۷ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش کشاورزی و نفت در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ به ترتیب برابر ۳۵۶ و ۲,۷۳۸ هزار میلیارد ریال بود.

نمودار ۲-۲: ارزش افزوده در بخش‌های مختلف اقتصادی (هزار میلیارد ریال)

منبع: بانک مرکزی ایران

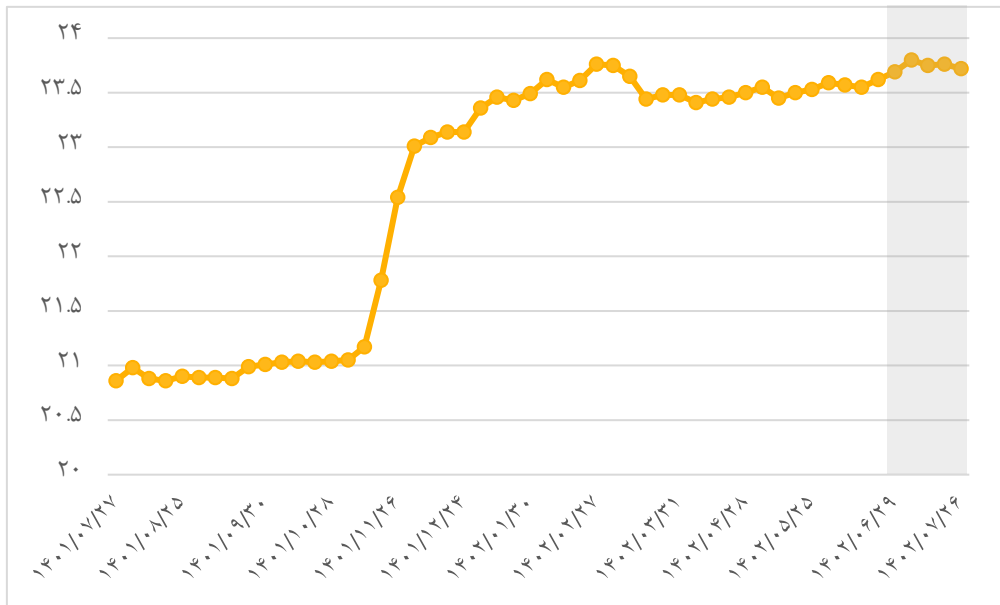
۲-۲- بازار پول

۱-۲-۲- نرخ سود بین بانکی

نرخ سود بین بانکی نرخ است که در بازار بین بانکی تعیین می‌شود و بیان‌کننده قیمت ذخایر بانکیها است که توان جهت‌دهی به نرخ‌های سود در سایر بازارها را دارد. افزایش نرخ سود بین بانکی می‌تواند هزینه خلق پول برای بانک‌ها را افزایش دهد. نرخ سود بین بانکی در پایان مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان شهریورماه سال ۱۴۰۲ رشد افزایشی ۰/۱ واحد درصدی داشت و به ۲۳/۷۲ درصد رسید. این نرخ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل (مهرماه سال ۱۴۰۱) برابر با ۱۳/۷ واحد درصد رشد داشت.

نمودار ۲-۳: نرخ بازار بین بانکی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (درصد)

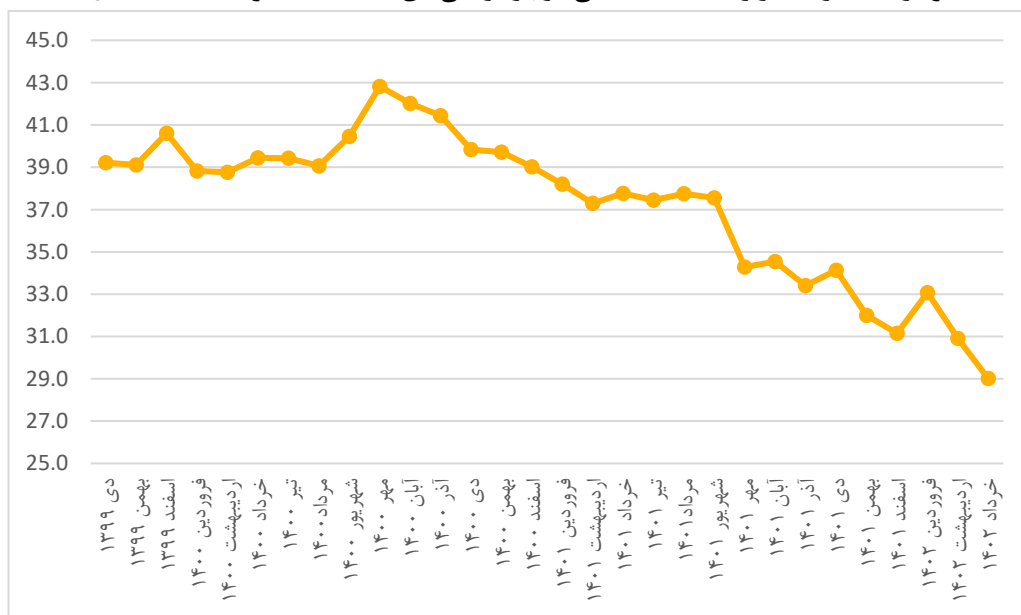
منبع: بانک مرکزی ایران

۲-۲-۲- تحولات پایه پولی و نقدینگی

نقدینگی

براساس آخرین گزارش بانک مرکزی، حجم نقدینگی در پایان خردادماه سال ۱۴۰۲ به رقم ۶۵,۸۵۹/۷ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ معادل ۳/۹ درصد رشد را نشان می‌دهد. همچنین نرخ رشد دوازده ماهه نقدینگی از ۳۷/۸ درصد در پایان خردادماه ۱۴۰۱ طی یک روند نزولی به ۲۹ درصد در پایان خردادماه ۱۴۰۲ کاهش یافته‌است.

نمودار ۲-۴: رشد دوازده ماهه نقدینگی در بازه زمانی دی‌ماه ۱۳۹۹ تا خردادماه ۱۴۰۲ (درصد)

منبع: بانک مرکزی

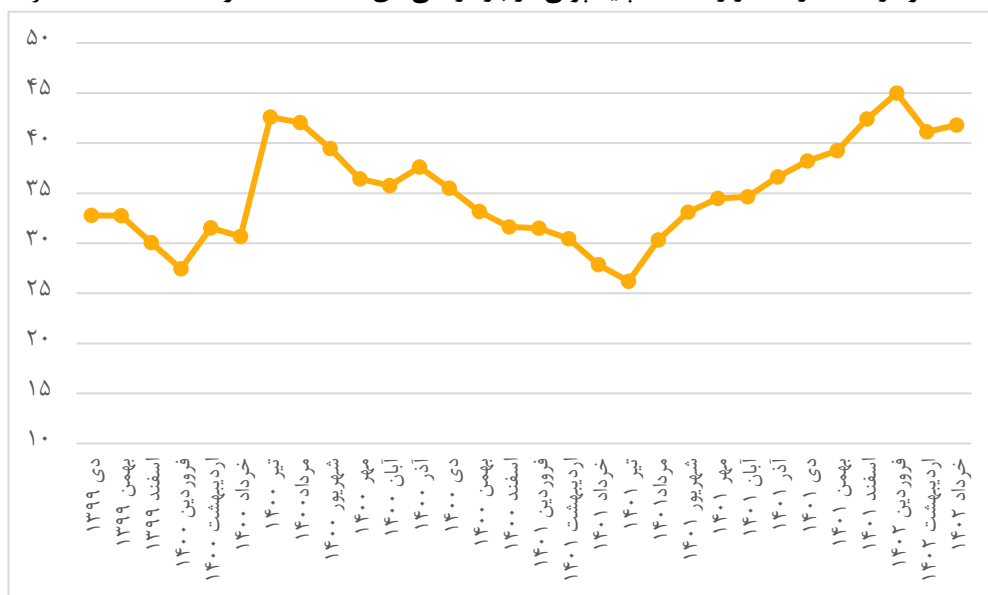
کاهش رشد نقدینگی و رسیدن آن به ارقام زیر ۳۰ درصد در پایان خردادماه سال جاری حاکی از تحقق برنامه پولی تنظیم شده و توفیق بانک مرکزی در اجرای سیاست کنترل مقداری رشد ترازنامه بانکها است.

پایه پولی

براساس آخرین گزارش بانک مرکزی، پایه پولی در پایان خردادماه سال ۱۴۰۲ رقم ۹,۰۸۰/۹ هزار میلیارد ریال را به ثبت رساند. براین اساس پایه پولی در پایان خردادماه سال جاری رشدی معادل ۵/۶ درصد را نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ تجربه کرد. در سه ماهه اول سال جاری، خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی سهمی معادل ۱۴/۴ واحد درصد در رشد پایه پولی داشته است. عامل اصلی افزایش سهم خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی در رشد پایه پولی، کاهش سپرده‌های دولت نزد بانک مرکزی بوده است که نشان می‌دهد پرداخت‌های دولت در سه ماهه ابتدایی سال با اتکا به منابع سپرده‌ای خود صورت گرفته است. در عین حال دولت طی این مدت از تنخواه گردان خزانه استفاده نکرده است.

دیگر عامل رشد پایه پولی در پایان خردادماه ۱۴۰۲، خالص سایر اقلام بانک مرکزی با سهمی معادل ۳ واحد درصد بوده است که عمدتاً متأثر از افزایش مانده اوراق بهادار ناشی از عملیات سیاست پولی بانک مرکزی و افزایش حجم ریپو(عملیات بازار باز) بوده است.

نمودار ۲- ۵: رشد دوازده ماهه پایه پولی در بازه زمانی دی ماه ۱۳۹۹ تا خردادماه ۱۴۰۲ (درصد)

منبع: بانک مرکزی ایران

در مقابل، خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در سه ماهه ابتدایی سال جاری سهم کاهنده در رشد پایه پولی داشته به گونه‌ای که در پایان خردادماه سال جاری از سهمی معادل ۱۲- واحد درصد در رشد پایه پولی دوره یادشده (۵/۶ درصد) برخوردار بوده است. کاهش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در سال ۱۴۰۲ عمدتاً ناشی از فروش ارزهای خریداری شده از دولت در سال گذشته است.

همچنین براساس آخرین گزارش بانک مرکزی، ضریب فزاینده نقدینگی نیز در پایان خردادماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ معادل ۱/۶ درصد کاهش یافت و به رقم ۷/۲۵۳ رسید.

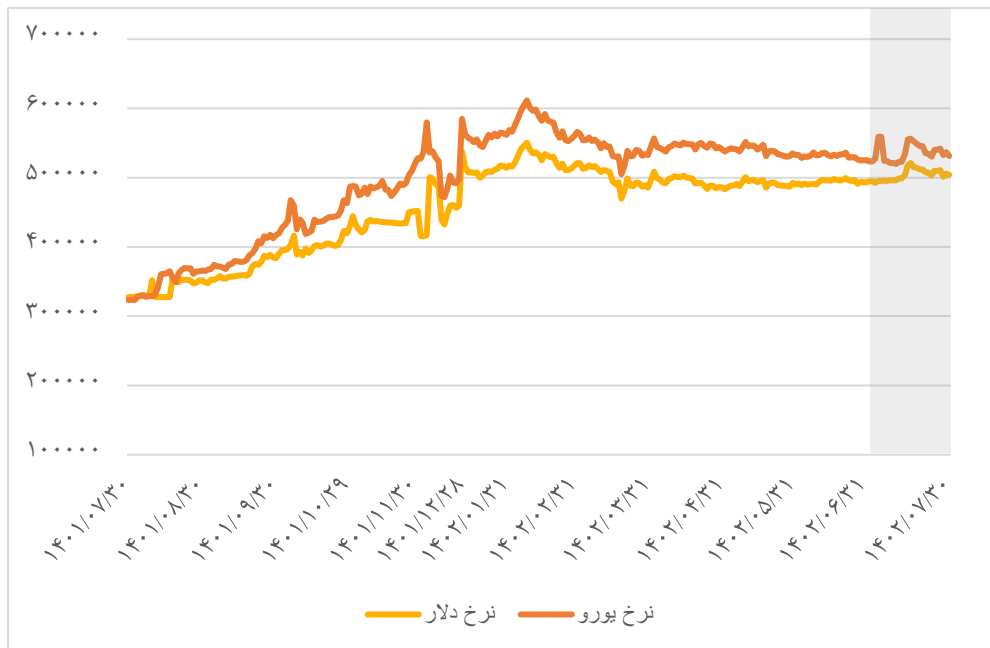

۳-۲- بازار ارز و سکه

بازار ارز

در بازار آزاد نرخ دلار در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲/۱ واحد درصد افزایش یافت و این نرخ در پایان این ماه به ۵۰۴,۰۰۰ ریال رسید. همچنین در بازار آزاد نرخ یورو در مقایسه با ماه قبل رشد افزایشی در حدود ۱/۲ درصدی را نشان داد و به ۵۳۱,۵۳۰ ریال رسید.

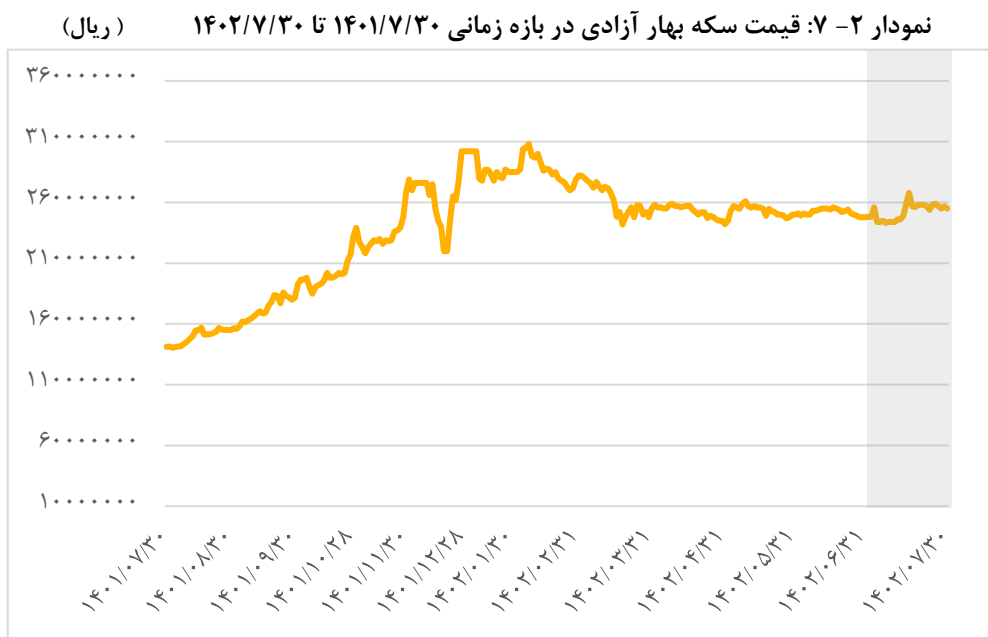
نمودار ۲-۶: روند نرخ ارز در بازار آزاد در بازه زمانی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۷/۳۰ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰ (ریال)

منبع: tgju.org

بازار سکه

در مهرماه سال ۱۴۰۲ قیمت سکه بهار آزادی نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲/۹ واحد درصد افزایش یافت و از ۲۴۷,۸۷۰ هزار ریال در پایان شهریورماه به ۲۵۵,۰۰۰ هزار ریال در پایان مهرماه رسید.

منبع: tgju.org

۲-۴- بازار سرمایه

آمار کل معاملات

ارزش کل معاملات در بورس اوراق بهادار تهران در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل معادل با ۲۱/۲ واحد درصد کاهش یافت و برابر با ۱,۲۹۳,۸۸۵ میلیارد ریال بود. حجم کل معاملات در این ماه نسبت به ماه قبل برابر با ۱۲/۳۱ واحد درصد کاهش یافت و برابر با ۱۸۷,۷۹۰ میلیون سهم بود. ارزش کل معاملات در هفت ماهه نخست سال ۱۴۰۲ نسبت به هفت ماهه نخست سال ۱۴۰۱ برابر با ۱۰۶/۶ واحد درصد رشد داشت.

جدول ۲-۱: آمار کل معاملات بورس اوراق بهادار تهران

تغییر (درصد)	شرح	هفت ماهه		ماهانه	
		۱۴۰۱	۱۴۰۲	شهریور ۱۴۰۲	مهر ۱۴۰۲
۱۰۶/۶	ارزش کل معاملات (میلیارد ریال)	۶,۷۲۱,۷۲۵	۱۳,۸۹۰,۴۰۴	۱,۶۴۲,۰۰۷	۱,۲۹۳,۸۸۵
۶۴/۴	حجم کل معاملات (میلیون سهم)	۱,۱۰۷,۵۸۱	۱,۸۲۰,۸۱۷	۲۱۴,۱۵۵	۱۸۷,۷۹۰
۵۴/۷	دفعات معامله	۶۱,۳۵۹,۶۸۳	۹۴,۹۲۸,۹۳۸	۱۰,۵۸۴,۷۲۲	۷,۱۷۵,۳۶۷

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

آمار معاملات به تفکیک بازارها

ارزش کل معاملات در بازار اول و دوم سهام در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل برابر با ۲۴/۵ واحد درصد کاهش یافت. در این ماه ارزش کل معاملات در بازار اول سهام نسبت به ماه قبل برابر با ۲/۹ واحد درصد کاهش داشت و برابر ۴۱۶,۵۰۳ میلیارد ریال بود. ارزش کل معاملات در بازار دوم سهام نیز در این ماه نسبت به ماه قبل معادل با ۴۶/۱ واحد درصد کاهش داشت و برابر با ۲۳۰,۷۵۶ میلیارد ریال بود. ارزش معاملات در بازار بدهی در این ماه نسبت به ماه قبل معادل با ۲۹/۵ درصد کاهش داشت و از ۱۱۸,۲۵۶ میلیارد ریال در شهریورماه ۱۴۰۲ به ۸۳,۳۱۷ میلیارد ریال در مهرماه رسید. ارزش معاملات در بازار مشتقه و در مهرماه برابر با ۲۸/۴ واحد درصد کاهش یافت و در پایان مهرماه به ۱۸,۳۴۷ میلیارد ریال رسید. ارزش معاملات در صندوق‌های سرمایه‌گذاری در مهرماه ۱۴۰۲ برابر با ۱۵ واحد درصد کاهش داشت و از ۶۴۱,۲۵۳ در پایان شهریورماه به ۵۴۴,۹۶۱ میلیارد ریال رسید.

جدول ۲-۲: ارزش کل معاملات بورس اوراق بهادار تهران به تفکیک بازارها (میلیارد ریال)

تغییر (درصد)	شرح	ماهانه		هفت ماهه	
		مهر ۱۴۰۲	شهریور ۱۴۰۲	۱۴۰۲	۱۴۰۱
۱۰۸/۲	بازار سهام - اول و دوم	۶۴۷,۲۵۹	۸۵۶,۸۸۴	۸,۸۴۱,۷۴۷	۴,۲۴۶,۹۲۴
۲۴/۵	بازار بدهی	۸۳,۳۱۷	۱۱۸,۲۵۶	۶۶۸,۶۶۷	۴۵۷,۹۶۱
۲۸/۴	بازار مشتقه	۱۸,۳۴۷	۲۵,۶۱۴	۱۵۱,۹۹۸	۱۳,۱۱۷
۱۱۱	صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۵۴۴,۹۶۱	۶۴۱,۲۵۳	۴,۲۲۷,۹۹۲	۲,۰۰۳,۷۲۲

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

شاخص‌های بازار سرمایه

شاخص کل (ارزش-وزنی) بورس اوراق بهادار تهران در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل برابر با ۴/۲ واحد درصد کاهش یافت و از ۲,۱۲۱,۲۱۳ واحد در پایان شهریورماه به ۲,۰۳۲,۲۱۲ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل هم‌وزن هم در این بازه ۴/۳۹ واحد درصد کاهش یافت و از ۷۲۱,۸۰۰ واحد در پایان شهریورماه به ۶۹۰,۱۴۸ واحد در مهرماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل فرابورس ایران در این ماه ۴/۵۳ واحد درصد کاهش یافت و از ۲۶,۲۱۸ واحد در پایان شهریورماه به ۲۵,۰۳۱ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید.

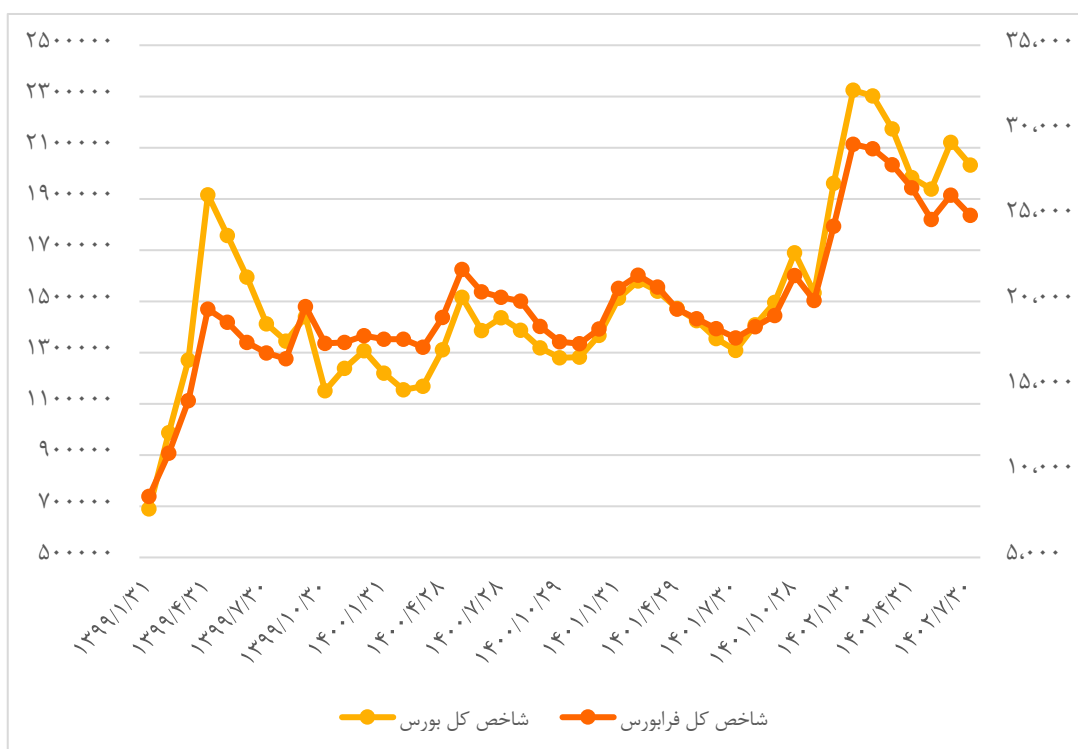

جدول ۲-۳: شاخص‌های بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

تغییر (درصد)		مهر ۱۴۰۱	شهریور ۱۴۰۲	مهر ۱۴۰۲	شرح	بورس
سالانه	ماهانه					
۵۵/۳	-۴/۲	۱,۳۰۸,۹۶۰	۲,۱۲۱,۲۱۳	۲,۰۳۲,۲۱۲	شاخص کل (ارزش-وزنی)	
۸۲/۱	-۴/۳۹	۳۷۸,۹۹۵	۷۲۱,۸۰۰	۶۹۰,۱۴۸	شاخص کل (هم‌وزن)	
۴۰/۲	-۴/۵۳	۱۷,۸۵۵	۲۶,۲۱۸	۲۵,۰۳۱	شاخص کل	فرابورس

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران، شرکت فرابورس ایران

نمودار ۲-۸: شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در بازه زمانی ۱۳۹۹/۱/۳۱ تا ۱۴۰۲/۷/۳۰

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

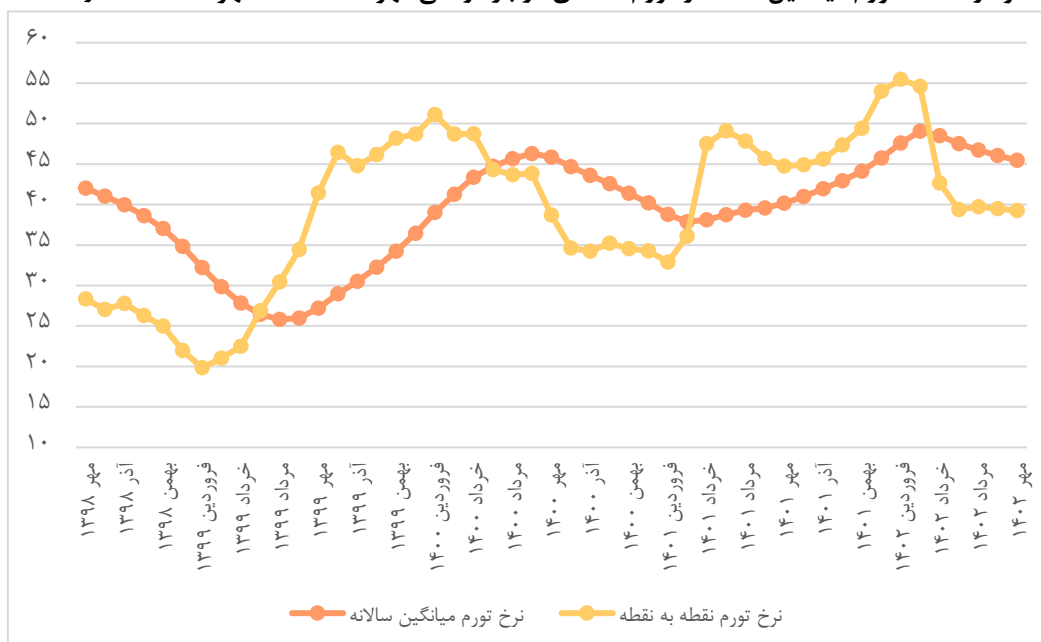
۲-۵- تورم و بیکاری

۲-۵-۱- تورم

مرکز آمار در سال ۱۴۰۲ سال پایه برای محاسبات شاخص قیمت مصرف‌کننده را از سال ۱۳۹۵ به سال ۱۴۰۰ تغییر داد. بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی این مرکز، نرخ تورم نقطه به نقطه در شهریورماه ۱۴۰۲ از ۳۹/۵ درصد به ۳۹/۲ درصد در مهرماه رسید که با این احتساب، نرخ تورم نقطه به نقطه در مهرماه رشد کاهشی معادل ۰/۳ واحد درصد نسبت به ماه قبل داشت. نرخ تورم نقطه به نقطه گروه عمده "خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات" با ۱/۶ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل به ۳۶/۲ درصد رسید و گروه "کالاهای غیرخوراکی و خدمات" نسبت به ماه قبل ۰/۴ درصد افزایش داشته و برابر با ۴۰/۹ درصد بود.

همچنین براساس داده‌های منتشرشده از سوی مرکز آمار روشن می‌شود که نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به مهرماه ۱۴۰۲ برابر با ۴۵/۵ واحد درصد است که نسبت به مدت مشابه سال قبل (مهرماه سال ۱۴۰۱) افزایشی ۵/۳ واحد درصدی داشت. نرخ تورم سالانه گروه عمده "خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات" با ۳/۲ درصد کاهش نسبت به نرخ تورم سالانه شهریورماه به ۵۵ درصد رسید و گروه "کالاهای غیرخوراکی و خدمات" با ۰/۶ واحد درصد افزایش نسبت به نرخ تورم سالانه ماه قبل به ۴۰/۹ درصد رسید.

نمودار ۲-۹: تورم میانگین سالانه و تورم نقطه‌ای در بازه زمانی مهرماه ۱۳۹۸ تا مهرماه ۱۴۰۲ (درصد)

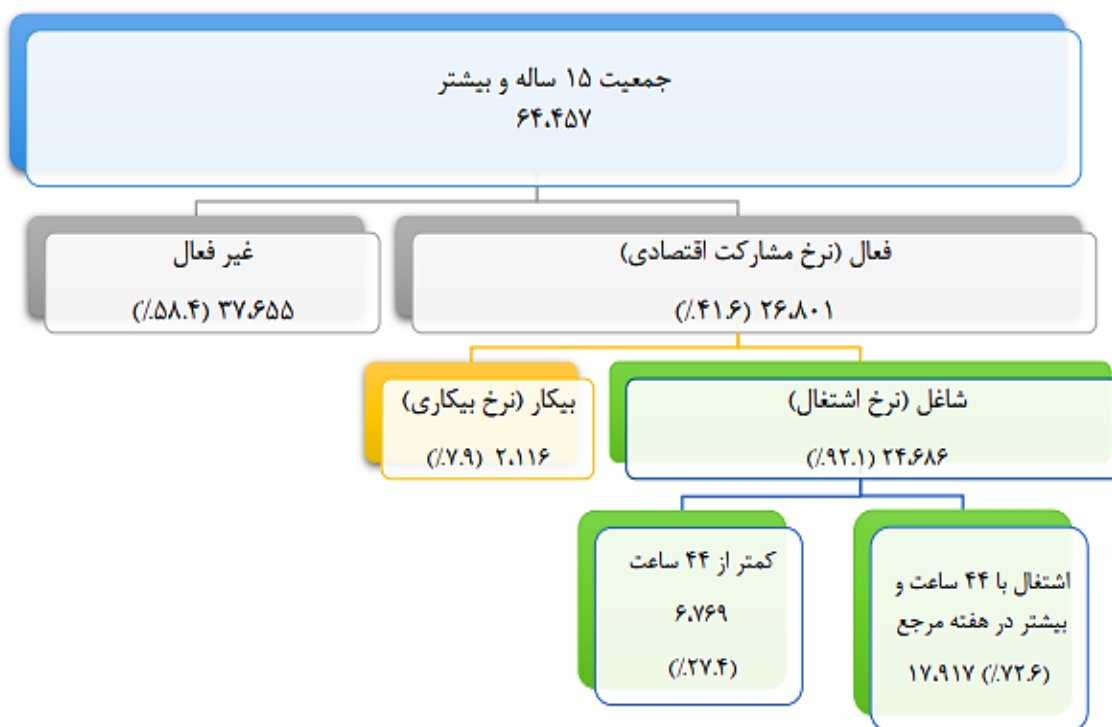
منبع: مرکز آمار ایران

۲-۵-۲- بیکاری

در مهرماه سال ۱۴۰۲، مرکز آمار آخرین گزارش خود در مورد نتایج طرح آمارگیری نیروی کار را منتشر کرد. براساس این گزارش عمده‌ترین شاخص‌های بازار کار در تابستان ۱۴۰۲ به صورت نمودار زیر ارائه شده است.

نمودار ۲-۱۰: شاخص‌های عمده بازار کار در تابستان سال ۱۴۰۲ (ارقام به هزار نفر)

منبع: مرکز آمار ایران

بررسی نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت) جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر نشان می‌دهد که ۴۱/۶ درصد جمعیت در سن کار (۱۵ ساله و بیش‌تر) از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی کل کشور حاکی از آن است که این شاخص نسبت به فصل مشابه در سال قبل (تابستان ۱۴۰۱) ۰/۶ درصد افزایش داشته‌است.

جمعیت شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر در تابستان سال ۱۴۰۲، برابر با ۲۴ میلیون و ۶۸۶ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۹۰۷ هزار نفر افزایش داشته‌است. همچنین از کل جمعیت شاغلان ۱۵ ساله و بیشتر در تابستان سال ۱۴۰۲ برابر با ۷۲/۶ درصد بیش‌تر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده‌اند و ۲۷/۴ درصد اشتغال کمتر از ۴۴ ساعت در هفته داشته‌اند.

بررسی اشتغال در بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی در تابستان سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که بخش خدمات با ۵۰/۵ درصد بیش‌ترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی بخش‌های صنعت با ۳۴ درصد و کشاورزی با ۱۵/۵ درصد قرار دارند. سهم شاغلان بخش کشاورزی در تابستان سال

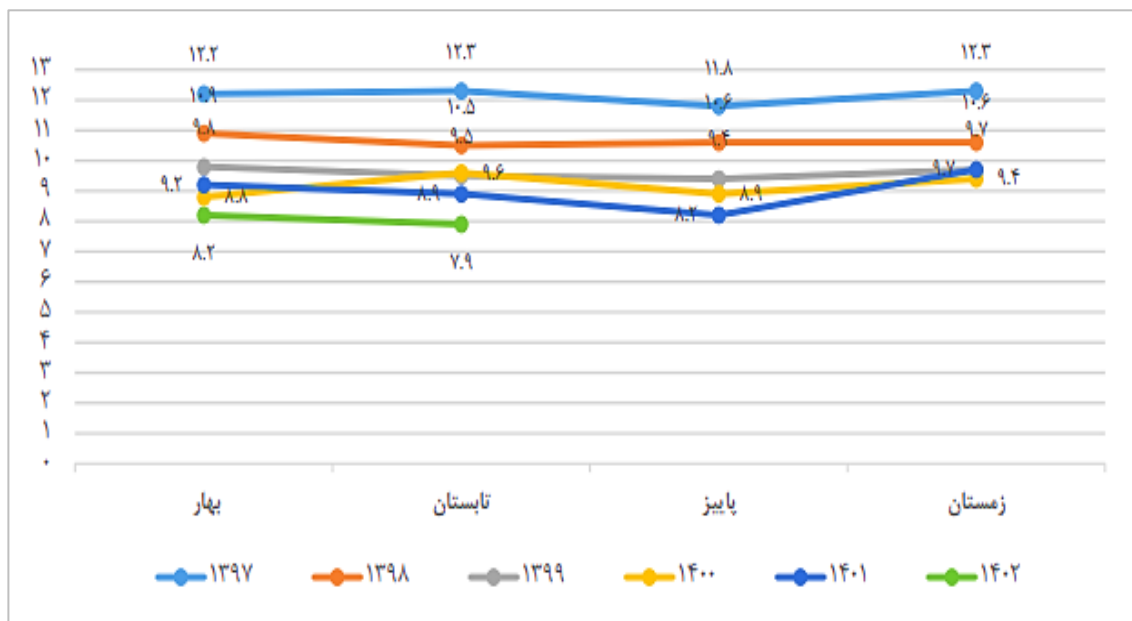

۱۴۰۲ نسبت به فصل مشابه سال قبل، ۰/۳ درصد کاهش و سهم شاغلان بخش صنعت و بخش خدمات به ترتیب ۰/۲ درصد و ۰/۱ درصد افزایش داشته‌است.

بررسی نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر نشان می‌دهد که ۷/۹ درصد از جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، بیکار بوده‌اند. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه در سال قبل (تابستان ۱۴۰۱)، ۱ درصد کاهش یافته‌است.

نمودار زیر شاخص نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر را برای فصول متوالی از فصل بهار ۱۳۹۷ تا فصل تابستان سال ۱۴۰۲ نمایش می‌دهد.

نمودار ۲- ۱۱: نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در کشور در بازه زمانی بهار ۱۳۹۷ تا تابستان ۱۴۰۲ (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران

براساس گزارش منتشرشده، در تابستان سال ۱۴۰۲ سهم جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران ۴۲/۸ درصد بوده‌است. بررسی تغییرات این شاخص نشان می‌دهد که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۱/۹ درصد افزایش داشته‌است.

در تابستان سال ۱۴۰۲ سهم جمعیت شاغل فارغ التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان ۲۶/۸ درصد بوده‌است. بررسی تغییرات این شاخص نشان می‌دهد که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۰/۳ درصد افزایش یافته‌است.

۲-۶- تجارت خارجی و مبادلات بین الملل

در شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی)، بالغ بر ۶۷,۷۳۴ هزار تن و به ارزش ۲۴,۱۴۴ میلیون دلار بوده‌است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، افزایشی ۲۹/۰۹ درصدی

در وزن و کاهشی ۲/۶۲ درصدی در ارزش دلاری داشته‌است. همچنین میزان واردات کشور در این مدت، با افزایشی ۶/۸۹ درصدی در وزن و ۱۱/۶۲ درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، به ارقام ۱۷،۶۰۹ هزار تن و ۳۰،۴۴۳ میلیون دلار رسیده‌است.

جدول ۲-۴: صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی (بدون احتساب نفت و تجارت چمدانی) و واردات طی شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲ و مقایسه با مدت مشابه سال قبل (۱۴۰۱)

فعالیت	شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲		شش ماهه نخست سال ۱۴۰۱		درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل
	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	
صادرات	۶۷،۷۳۴	۲۴،۱۴۴	۵۲،۴۷۲	۲۴،۷۹۳	وزن: ۲۹/۰۹ ارزش: -۲/۶۲
واردات	۱۷،۶۰۹	۳۰،۴۴۳	۱۶،۴۷۴	۲۷،۲۷۴	وزن: ۶/۸۹ ارزش: ۱۱/۶۲

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

کشورهای عمده مقصد صادرات

طی شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲، بیشترین میزان صادرات کشور، به مقصد کشورهای «چین»، با رقمی بالغ بر ۶،۹۲۱ میلیون دلار و سهم ۲۸/۶۷ درصد از کل ارزش صادرات، «عراق» با ۴،۵۴۱ میلیون دلار و سهم ۱۸/۸۱ درصد، «امارات متحده عربی» با ۳،۰۱۶ میلیون دلار و سهم ۱۲/۴۹ درصد، «ترکیه» با ۲،۴۹۸ میلیون دلار و سهم ۱۰/۳۵ درصد، و کشور «هند» با ۱،۰۶۶ میلیون دلار و سهم ۴/۴۲ درصد از کل ارزش صادرات، صورت گرفته‌است.

کشورهای عمده طرف معامله واردات

طی شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲، کشور «امارات متحده عربی»، با اختصاص رقمی بالغ بر ۹،۰۴۸ میلیون دلار و سهمی در حدود ۲۹/۷۲ درصد از کل ارزش واردات، در جایگاه نخست کشورهای طرف معامله قرار گرفته‌است. همچنین کشورهای «چین» با ۸،۷۸۱ میلیون دلار و سهم ۲۸/۸۴ درصد، «ترکیه» با ۳،۲۶۱ میلیون دلار و سهم ۱۰/۷۱ درصد، «آلمان» با ۱،۰۷۷ میلیون دلار و سهم ۳/۵۴ درصد و «هند» با ۹۸۷ میلیون دلار و سهم ۳/۲۴ درصد از کل ارزش واردات، جزو کشورهای عمده طرف معامله واردات بوده‌اند.

جدول ۲- ۵: مقاصد و مبادی عمده تجارت خارجی شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲ (درصد)

ردیف	مقاصد عمده صادراتی	سهم ارزشی از کل صادرات	ردیف	مبادی عمده وارداتی	سهم ارزشی از کل واردات
۱	چین	۲۸/۶۷	۱	امارات متحده عربی	۲۹/۷۲
۲	عراق	۱۸/۸۱	۲	چین	۲۸/۸۴
۳	امارات متحده عربی	۱۲/۴۹	۳	ترکیه	۱۰/۷۱
۴	ترکیه	۱۰/۳۵	۴	آلمان	۳/۵۴
۵	هند	۴/۴۲	۵	هند	۳/۲۴

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

۳- جمع‌بندی

اقتصاد جهان

- در مهرماه سال ۱۴۰۲، افزایش نگرانی در مورد گسترش جنگ اسرائیل و حماس در خاورمیانه و تردید فدرال رزرو آمریکا برای افزایش دوره نرخ بهره بر قیمت طلا تأثیر گذاشت و باعث شد تا قیمت این فلز گرانبها در محدوده‌ای در نوسان باشد. در مجموع و در مهرماه سال ۱۴۰۲ قیمت اونس طلا در بازارهای جهانی برابر با ۱/۸ واحد درصد افزایش یافت و از ۱,۸۹۲/۸ دلار در پایان شهریورماه به ۱,۹۲۷/۴ دلار در پایان مهرماه رسید.
- در مهرماه سال ۱۴۰۲، عربستان سعودی و روسیه اعلام کردند که کاهش تولید داوطلبانه خود را تا پایان سال ۲۰۲۳ میلادی ادامه خواهند داد. سیاست کاهش عرضه نفت توسط دو کشور تولیدکننده بزرگ یعنی روسیه و عربستان تأثیر نگرانی در مورد کاهش تقاضای جهانی در بحبوحه احتمال بالا رفتن نرخ بهره بانک‌های مرکزی را کاهش داده و در جلوگیری از ریزش قیمت‌ها مؤثر واقع شده‌است. از سوی دیگر تنش میان اسرائیل و حماس باعث افزایش نگرانی‌ها در مورد گسترش جنگ در خاورمیانه و مختل شدن عرضه نفت شد و بر قیمت نفت تأثیر گذاشت. در مجموع قیمت نفت در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان شهریورماه کاهش یافت و قیمت برنت، WTI و آپک به ترتیب از ۹۴، ۹۰ و ۹۵/۷۳ دلار در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ به ۹۳/۷، ۸۹/۱ و ۹۵/۷۲ دلار در پایان مهرماه رسید.
- قیمت گاز طبیعی در اتحادیه اروپا و در مهرماه با افزایش ۳/۲ واحد درصد نسبت به شهریورماه به حدود ۱۱/۵ دلار در هر میلیون واحد حرارتی بریتانیا^۱ رسید. قیمت گاز طبیعی در ایالات متحده آمریکا (هنری هاب^۲) هم در این ماه با افزایش ۲/۱ واحد درصدی نسبت به ماه قبل از ۲/۵۸ دلار در شهریورماه به ۲/۶۴ دلار در هر میلیون واحد حرارتی بریتانیا در مهرماه رسید.
- شاخص دلار در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به شهریورماه ۱۴۰۲ در حدود ۰/۵ واحد درصد افزایش یافت و از ۱۰۵/۶ واحد در پایان شهریورماه به ۱۰۶/۲ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید.
- قیمت بیت‌کوین به عنوان شناخته‌شده‌ترین رمز ارز در مهرماه سال ۱۴۰۲ در حدود ۱۲/۸ واحد درصد افزایش یافت. توقف افزایش نرخ بهره در ایالات متحده آمریکا و احتمال افزایش آن در سال جاری و افزایش شاخص دلار بر قیمت بیت‌کوین در این ماه تأثیر گذاشت. بنابراین قیمت بیت‌کوین که در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ برابر ۲۶,۵۸۲ دلار بود در پایان مهرماه ۱۴۰۲ به ۲۹,۹۸۴ دلار رسید.
- عوامل مختلفی بازارهای سرمایه در جهان را در مهرماه سال ۱۴۰۲ تحت تأثیر قرار داد. احتمال گسترش درگیری‌ها در خاورمیانه ناشی از جنگ اسرائیل و حماس بازارهای سهام را در مناطق مختلف جهان با نوسان مواجه ساخت. براساس آخرین داده‌های منتشرشده در ایالات متحده آمریکا

¹ Dollars per Million Btu

² Henry Hub

شاخص قیمت مصرف کننده متأثر از افزایش قیمت انرژی، در ماه سپتامبر رشد ۰/۴ درصدی را نسبت به ماه قبل ثبت کرد اما نرخ تورم سالانه مصرف کننده بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۳/۷ درصد ثابت ماند. با توجه به بالا بودن نرخ تورم سالانه از نرخ تورم هدف انتظار بر افزایش نرخ بهره وجود داشت. با این حال فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) در آخرین نشست خود در مهرماه ۱۴۰۲، نرخ بهره را بدون تغییر در سطح ۵/۵ درصد ثابت نگه داشت. در این نشست بیش تر اعضای فدرال رزرو بر تداوم سیاست انقباضی تا رسیدن نرخ تورم به سطح ۲ درصد تأکید کردند. همچنین رییس فدرال رزرو در نظر گرفتن وضعیت اشتغال و رشد اقتصادی را در زمان تصمیم گیری در خصوص افزایش نرخ بهره را حایز اهمیت دانست. در مجموع شاخص S&P500 در پایان مهرماه ۱۴۰۲ در حدود ۲/۲ درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۴,۳۲۰ واحد در پایان شهریورماه به ۴,۲۲۴ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص مرکب نزدک^۱ هم در این بازه در حدود ۱/۷ واحد درصد کاهش یافت و از ۱۳,۲۱۱/۸ واحد در شهریورماه به ۱۲,۹۸۳/۸ واحد در مهرماه سال ۱۴۰۲ رسید. بر طبق آخرین صورتجلسه بانک مرکزی اروپا در مهرماه ۱۴۰۲، بانک مرکزی اروپا در مهرماه ۱۴۰۲ نرخ بهره را در سطح ۴/۵ درصد ثابت نگه داشت و ادامه سیاست افزایش نرخ بهره در سال جاری میلادی را به منظور دستیابی به نرخ تورم هدف ۲ درصدی محتمل دانست. در مجموع و در مهرماه ۱۴۰۲ شاخص استاکس آ^۲ (که ۵۰ سهم از ۱۱ کشور عضو اتحادیه اروپا را پوشش می دهد) در حدود ۴/۳ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۴,۲۰۷/۲ واحد در پایان شهریورماه به ۴,۰۲۴/۷ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید. بازارهای سهام ژاپن در مهرماه سال ۱۴۰۲، در بنبوه محرک های رشد اقتصاد چین و تردید فدرال رزرو آمریکا برای افزایش دوباره نرخ بهره با نوسانات شاخص های سهام مواجه شدند. بر اساس آخرین داده های منتشر شده سود اوراق قرضه ۱۰ ساله دولت ژاپن در ماه اکتبر سال ۲۰۲۳ میلادی به ۰/۸۷ درصد رسید. این بالاترین رقم در طی ۱۰ سال گذشته است. بانک مرکزی ژاپن نرخ بهره کوتاه مدت خود را در سطح منفی ۱ درصد ثابت نگه داشت. این بانک همچنین پیش بینی خود از نرخ تورم را برای سال مالی ۲۰۲۳، ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ به سمت بالا تعدیل کرد. در مجموع شاخص نیکی^۳ از ۳۲,۴۰۲/۴ واحد در انتهای شهریورماه سال ۱۴۰۲ به ۳۱,۲۵۹/۴ واحد در پایان مهرماه رسید و در حدود ۳/۵ واحد درصد کاهش یافت. بر اساس آخرین داده های منتشر شده، اقتصاد چین در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل، ۴/۹ درصد رشد یافت که بیش تر از انتظارات ۴/۴ درصدی بازار بود. تولید صنعتی چین در ماه سپتامبر سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل ۴/۵ درصد افزایش یافت که همانند مقدار ۴/۵ درصدی ماه قبل و بیشتر از انتظارات ۴/۳ درصدی بازار

¹ NASDAQ Composite

² EURO STOXX 50

³ Nikkei 225 (N225)

بود. هم‌راستا با رشد اقتصادی و رشد تولیدات صنعتی در نتیجه رفع محدودیت‌های کوویدی و سیاست‌های حمایتی، نرخ بیکاری شهری چین در ماه سپتامبر از مقدار ۵/۲ درصد اوت به ۵ درصد در ماه سپتامبر کاهش یافت. سرمایه‌گذاری دارایی‌های ثابت چین نیز در نه ماهه اول سال ۲۰۲۳ با ۳/۱ درصد رشد سالانه به ۳۷/۵ تریلیون یوان رسید که اندکی پایین‌تر از انتظارات ۳/۲ درصدی بازار بود. بانک مرکزی چین در ماه سپتامبر مطابق با انتظارات بازار هر سه نرخ بهره بین بانکی، یکساله و پنجساله را به ترتیب در سطوح ۲/۵ درصد، ۳/۴۵ درصد و ۴/۲ درصد تثبیت کرد. علی‌رغم تثبیت نرخ‌ها بانک مرکزی چین همچنان به تزریق نقدینگی به اقتصاد چین ادامه می‌دهد. در مجموع و در مهرماه سال ۱۴۰۲ شاخص مرکب شانگهای^۱ نسبت به پایان ماه قبل برابر با ۴/۸ واحد درصد کاهش یافت و از ۳,۱۳۲ واحد در پایان شهریورماه به ۲,۹۸۳ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید.

- قیمت سنگ‌آهن در پایان مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲/۴ واحد درصد کاهش یافت و قیمت این فلز که در انتهای شهریورماه برابر با ۱۲۱/۶ دلار در هر تن بود در پایان مهرماه ۱۴۰۲ به ۱۱۸/۷ دلار رسید. قیمت آلومینیوم در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲/۷ واحد درصد کاهش یافت و از ۲,۲۴۱/۲ دلار در هر تن در پایان شهریورماه به ۲,۱۸۱/۵ دلار در پایان مهرماه رسید. قیمت مس در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۳/۵ درصد کاهش یافت و از ۸,۱۶۱/۶ دلار در پایان شهریورماه به ۷,۸۷۹/۶ دلار در پایان مهرماه رسید.

^۱ Shanghai Composite

اقتصاد ایران

- بانک مرکزی در آخرین گزارش خود نماگرهای اقتصادی برای سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ را منتشر کرد. به گزارش بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های جاری (سال پایه ۱۳۹۵) در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ برابر ۲۶,۰۴۱ هزار میلیارد ریال بود. ارزش تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های جاری در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ نسبت به سه ماهه قبل ۴۸۳ هزار میلیارد ریال کاهش داشت. تولید ناخالص داخلی بدون نفت هم در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ برابر ۲۳,۳۰۴ هزار میلیارد ریال بود. تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ در حدود ۵/۶ درصد نسبت به سه ماهه سوم سال ۱۴۰۱ کاهش داشت و از ۳,۸۰۹ در سه ماهه سوم به ۳,۵۹۷ هزار میلیارد ریال در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ رسید. رشد تولید ناخالص داخلی با نفت به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ نسبت به سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۰ در حدود ۵/۳ درصد گزارش شده است و رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵ برابر ۴/۷ درصد گزارش شده است. همچنین به گزارش بانک مرکزی، ارزش افزوده در بخش خدمات در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ به قیمت‌های جاری برابر ۱۴,۰۳۱ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش صنایع و معادن برابر ۸,۹۱۷ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش کشاورزی و نفت در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ به ترتیب برابر ۳۵۶ و ۲,۷۳۸ هزار میلیارد ریال بود.
- براساس اطلاعات منتشرشده از سوی بانک مرکزی، نرخ سود بین‌بانکی در پایان مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان شهریورماه سال ۱۴۰۲ رشد افزایشی ۰/۱ واحد درصدی داشت و به ۲۳/۷۲ درصد رسید. این نرخ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل (مهرماه سال ۱۴۰۱) برابر با ۱۳/۷ واحد درصد رشد داشت.
- براساس آخرین گزارش بانک مرکزی، حجم نقدینگی در پایان خردادماه ۱۴۰۲ به رقم ۶۵,۸۵۹/۷ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ معادل ۳/۹ درصد رشد را نشان می‌دهد. همچنین نرخ رشد دوازده ماهه نقدینگی از ۳۷/۸ درصد در پایان خردادماه ۱۴۰۱ طی یک روند نزولی به ۲۹ درصد در پایان خردادماه ۱۴۰۲ کاهش یافته است.
- در بازار آزاد نرخ دلار در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲/۱ واحد درصد افزایش یافت و این نرخ در پایان این‌ماه به ۵۰۴,۰۰۰ ریال رسید. همچنین در بازار آزاد نرخ یورو در مقایسه با ماه قبل رشد افزایشی در حدود ۱/۲ درصدی را نشان داد و به ۵۳۱,۵۳۰ ریال رسید.

- در مهرماه سال ۱۴۰۲ قیمت سکه بهار آزادی نسبت به پایان ماه قبل در حدود $2/9$ واحد درصد افزایش یافت و از ۲۴۷,۸۷۰ هزار ریال در پایان شهریورماه به ۲۵۵,۰۰۰ هزار ریال در پایان مهرماه رسید.
- ارزش کل معاملات در بورس اوراق بهادار تهران در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل معادل $21/2$ واحد درصد کاهش یافت و برابر با ۱,۲۹۳,۸۸۵ میلیارد ریال بود. حجم کل معاملات در این ماه نسبت به ماه قبل برابر با $12/31$ واحد درصد کاهش یافت و برابر با ۱۸۷,۷۹۰ میلیون سهم بود. ارزش کل معاملات در هفت ماهه نخست سال ۱۴۰۲ نسبت به هفت ماهه نخست سال ۱۴۰۱ برابر با $106/6$ واحد درصد رشد داشت.
- شاخص کل (ارزش-وزنی) بورس اوراق بهادار تهران در مهرماه ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل برابر با $4/2$ واحد درصد کاهش یافت و از ۲,۱۲۱,۲۱۳ واحد در پایان شهریورماه به ۲,۰۳۲,۲۱۲ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل هم‌وزن هم در این بازه $4/39$ واحد درصد کاهش یافت و از ۷۲۱,۸۰۰ واحد در پایان شهریورماه به ۶۹۰,۱۴۸ واحد در مهرماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل فرابورس ایران در این ماه $4/53$ واحد درصد کاهش یافت و از ۲۶,۲۱۸ واحد در پایان شهریورماه به ۲۵,۰۳۱ واحد در پایان مهرماه ۱۴۰۲ رسید.
- مرکز آمار در سال ۱۴۰۲ سال پایه برای محاسبات شاخص قیمت مصرف‌کننده را از سال ۱۳۹۵ به سال ۱۴۰۰ تغییر داد. بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی این مرکز، نرخ تورم نقطه به نقطه در شهریورماه ۱۴۰۲ از $39/5$ درصد به $39/2$ درصد در مهرماه رسید که با این احتساب، نرخ تورم نقطه به نقطه در مهرماه رشد کاهشی معادل $0/3$ واحد درصد نسبت به ماه قبل داشت. نرخ تورم نقطه به نقطه گروه عمده "خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات" با $1/6$ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل به $36/2$ درصد رسید و گروه "کالاهای غیرخوراکی و خدمات" نسبت به ماه قبل $0/4$ درصد افزایش داشته و برابر با $40/9$ درصد بود. همچنین براساس داده‌های منتشرشده از سوی مرکز آمار روشن می‌شود که نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به مهرماه ۱۴۰۲ برابر با $45/5$ واحد درصد است که نسبت به مدت مشابه سال قبل (مهرماه سال ۱۴۰۱) افزایشی $5/3$ واحد درصدی داشت.
- در مهرماه سال ۱۴۰۲، مرکز آمار آخرین گزارش خود در مورد نتایج طرح آمارگیری نیروی کار را منتشر کرد. براساس این گزارش در تابستان سال ۱۴۰۲، نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر برابر با $7/9$ درصد بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه در سال قبل (تابستان ۱۴۰۱)، ۱ درصد کاهش یافته است.
- در شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی)، بالغ بر ۶۷,۷۳۴ هزار تن و به ارزش ۲۴,۱۴۴ میلیون دلار بوده است که در مقایسه با مدت مشابه سال

قبل، افزایشی ۲۹/۰۹ درصدی در وزن و کاهش ۲/۶۲ درصدی در ارزش دلاری داشته است. همچنین میزان واردات کشور در این مدت، با افزایشی ۶/۸۹ درصدی در وزن و ۱۱/۶۲ درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، به ارقام ۱۷،۶۰۹ هزار تن و ۳۰،۴۴۳ میلیون دلار رسیده است.